

IZHAJA VSAKI DAN

Edi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj Posamične številke se prodajajo po 3 novč., (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Ljubljani, Gorici, Kranju, St. Petru, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Dornbergu, Solkanu itd.

ČENJE OGLASOV se računa po vrstah (širine 73 mm, visoke 2 1/2 mm); za trgovinske in obrtne oglase po 20 stotink; za oglasne, zahvale, poslanice, oglase denarnih zavodov po 50 stot. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljnja vrsta K 2. Mali oglasi po 3 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. — Oglase sprejema „Inseratni oddelek uprave Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi Edinosti.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNASI

za vse leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K —, na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne ozira.

Naročnina na nedeljsko izdanje „Edinosti“ stane: celoletno K 5-20, pol leta 2-60

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopol se ne vračajo.

Naročnino, oglašne in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18 (Narodni dom).

Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Postno-hranilni račun št. 841-652.

Telefon števil. 1157

BRZOJAVNE VESTI.

Zapuščina princesinji Piji Moniki.

DRAŽDANE 24. Pokojna kraljica-vdova saksoska, Karola, je baje v svoji oporoki zapustila dvorec v Strelavi princesinji Piji Moniki.

Tvornica se zrušila.

CANNES 24. Tvornica parfumerij, ki jo pravkar gradijo, se je zrušila ter pokopala pod razvalinami vse delavce. Pet delavcev je bilo usmrtenih.

Krvav spopad med četami in štrajkovci.

WASHINGTON 24. Državni oddelek je prejel od svojega zastopnika v Iquique poročilo, da je prišlo do spopada med četami in štrajkujočimi delavci solitarnega rudnika. Čete so baje rabile strojne puške, vsled česar je bilo ubitih baje 200 štrajkujočih delavcev.

Eksplodizija.

BARCELONA 24. Pod vrati neke hiše v bolniški ulici se je pripetila eksplozija, pri kateri je bil neki sanitetni vojak smrtno ranjen.

Kolera med turškimi romarji.

CARIGRAD 24. Zdravstvena uprava je prejela v zadnjih treh dneh brzjojavna poročila, da razsaja kolera med romarji, ki so namenjeni v Meko. Med Medino in Jambo ob Rdečem morju in v Meki, so doslej konstatirali 41 slučajev kolere, od teh 24 s smrtnim izidom. V Jambiji je obbolelo za kolero 7 oseb, od teh jih je 5 umrlo. Na romarskih parnikih je obbolelo 73 oseb, od teh jih je 21 umrlo.

Anarhija v Perziji.

BEROLIN 24. „Berliner Tageblatt“ poroča iz Teherana: Položaj šahov je obupen. Ruski diplomatski zastopnik mu radi tega svetuje, naj popusti. Šah se je izjavil pripravnim, da imenuje liberalno ministerstvo. Obljubil je tudi, da se hoče podati v parlament in tamkaj prisesti zvestobo ustavi. Pri-sega bi se vršila v navzočnosti diplomatskega zbora.

BEROLIN 24. „Berl. Tageblatt“ poroča iz Baku: Iz severa Perzije so dospele vzne-mirjlive vesti o položaju. V Tabrisu vlada anarhija, ki se razširja tudi v druga mesta. Prebivalstvo je silno razburjeno. Pleni se in požiga. Trgovine mnogih inozencev so bili povsem izpraznjene. Šah je brez moči, ker nima dovolj čet na razpolago, da bi napravil red. Dogodki v Perziji so povzročili na zakavkaški meji pravo paniko. Mnogi Rusi so pobegnili v notranje kraje zakavkaške. V obmejnih vaseh so umorstva in plenjenja na dnevnem redu. Ob meji so ruske postojanke kozakov pojačane, ker so bili ponovno napadeni poštni vozovi. Zagotavlja se, da pojačuje tudi Turčija svoje obmejne straže, da bo pri-pravljena za vsak slučaj.

Zalosten božični jubilej.

Slavimo, zlasti mi Slovani, v teh dneh zalosten jubilej. Ravno sedaj je namreč štiri-deset let, kar so bili postavljeni temelji sedanji ustavi države. Po dolgih notranjih bojih in zmešnjavah bila je končno izdana z us-

depolnim dnevem 21. decembra 1867 vrsta zakonov, s katerimi je imelo biti uravnano raz-meje prelitavske državne polovice z Ogrsko, s katerimi je bila pa tudi določena notranja organizacija Avstrijske in bil določen temel-jem države sedanji konstitucionalizem.

Zalosten je pa ta jubilej zato, ker od tedaj štejemo dolgo dobo štiridesetih let, ki je napolnjena samimi krutimi boji Slovanstva, da se reši onih spon, v katere je je ukovala de-cemberska ustava.

Ta ustava je bila vseskozi polovičarsko, nepopolno delo, a, dasi dete liberalne dobe, vendar tendenciozno, ker smoter mu ni bil ideja avstrijske države, ampak nadvladje-nemškega in madjarskega naroda nad drugimi narodnostmi monarhije.

Izlasti ustanovitev dualizma ne le da je bila zločin nad slovanskimi narodi, grdo iz-dajalstvo zlasti za Hrvatsko, ampak zločin nad vso državo sploh, ki še danes občuti in bo še dolgo občutila posledice nesrečnega dualizma. Po štirih desetletjih njegovega trajanja je vsakemu jasno, da je isti le prehodno stanje.

Ravnokotno polovičarska, nepopolna in tendenciozna je bila ureditev notranje orga-nizacije Avstrijske. Centralizem, na podlagi katerega je decemberska ustava zgradila to organizacijo, se je izkazal popolnoma pone-srečenim.

Konstitucija pa, ki je bila uvedena z de-cembersko ustavo, je bila konstitucija le za malo peščico ljudi, dočim so bile široke vrste prebivalstva izločene od zakonodaje. Njen namen je bil tudi — nadvladje nem-štva.

Zadela pa jo je ravno po štiridesetih letih zaslužena usoda, ko je splošna volilna pravica odpravila odjizno privilegije de-cemberske konstitucije.

Tako se počasi razkosava delo decemberskih zakonov l. 1867 in naša doba je le boj za preporoditev naše monarhije k novim, teme-ljito novim ustavnim formam.

Ustava l. 1867 je bila zgrajena le z ozi-rom na interese nemškega in madjarskega meščanstva. Ti dve skupini sta imeli dobiti v roke vso državo, ista je imela biti le izraz njunih moči. Imelo je to svoje historične razloge. Pravne in ustavne oblike niso nič drugega, nego izraz kulturne in gospodarske strukture družbe in, ker ste tedaj madjarsko plemstvo in nemška buržoazija predstavljali najmočnejše gospodarske in najrazvitejše čini-telje v državi, zato se je tedaj moglo zgoditi, da ste si osvojili vso moč, dasi ste bili le mala manjšina vsega prebivalstva. Da bi mo-gla ta dva faktorja vladati, zato je bila mo-narhija umetno razkosana na dva kosa in Avstrija izdana nadvladji nemštva, Ogrska pa nadvladji madjarsstva. Vsi drugi narodi bili so jim podjarmljeni, le na Ogerskem so pustili Hrvatoma senco autonomije, ki je imela pri-krivati nad njim zagrešeno izdajstvo, na Av-strijskem pa so dali Poljakom delno autonomijo.

Ali kulturni in gospodarski pogoji te umetne, neprirojene, nepravilne ustavne forme so se tekotom štiridesetih let radikalno spre-menili. Gospodarski razvoj vseh slojev, na-rodna preporoditev in kulturni razvoj narodov gre preko tesnega okvirja decemberske ustave in sili k radikalni spremembi.

Splošna volilna pravica je prvi korak. V Avstriji je že uvedena in tudi na Ogerskem zlomi počasi vkljub vsem umetnim volilnim geometrijam nadvladje madjarsstva. Ravnotežje

pa, ki se počasi ali gotovo ustvari med poe-dinimi narodi, privede samo ob sebi do pra-vilne ureditve cele monarhije.

Boji štiridesetih let so pokazali, da ideja avstrijske države obstoji v demokratični zvezi svobodnih in avtonomnih narodnosti.

To je avstrijsko vprašanje, ob katerem naša monarhija stoji ali pade. Da je pa sedaj zbankrotirala popolnoma avstrijska ideja, ki so jo predstavljali decemberski zakoni, daje to žalostnemu jubileju, ki ga danes slavimo, primes tudi neke radosti in upanja do boljše bodočnosti.

Leksikon občin.

Ob početku francoske revolucije v usodni noči 4. avgusta 1789 je sklenila v Parizu narodna skupščina temeljito preo-snovo državnih odredov, državne ustave in uprave. Ali, ko je bilo treba realizirati nove ideje, trčila je na neodpravljlive tež-koče, ker ni našla tal, ni našla funda-menta, na katerem se naj bi zgradila tako mogočna moderna stavba: ni bilo stati-stičnih stebrov. Kako naj se upravno raz-deli državno ozemlje, kako naj se uvedejo splošne volitve, ustanovijo nove sodnije, nove carinsko-prometne davčne institucije, če ni natančnejih števil prebivalstva, hektarov obdelane in neobdelane zemlje?

Pokazala se je živa potreba po siste-matičnem zbiranju in sestavljanju statistič-nih podatkov.

Sicer se že stari kulturni narodi, ka-kor: Kitajci, Perzijci, Grki, Rimljani šteli prebivalstvo, merili kultivirana zemljišča; tudi v srednjem veku je bilo treba v svrhu odmere davkov, desetine i. t. d. statistič-nih seznamov, ali pravo statistično delo-vanje se je začelo šele koncem 18. stoletja.

Napoleon je rekel: Statistika je pro-račun, podlaga vsaki stvari in brez te podlage da ni narodovega blagra. V svoji despotiski, brezobzirni samoljubnosti je sicer razpusil prepotrebne novoustanov-ljene statistične komisije in prepovedal objavljati narodov napredek in prosveto povspesujoče statistične podatke, ali to je bila le časna ovira naglemu prodiranju statistike.

Ustanavljali so se razni državni, mestni, privatni statistični biroji, uradi, komisije, ne samo po Francozkem, temveč tudi po drugih deželah, osobito po Nem-skem in Angležkem. Uvidevalo se je ve-liko važnost in pomembo statistike: kajti ona ne obstaja v dolgočasnih, suhoparnih številkah, temveč nam predočuje jasno ves socijalni in gospodarski položaj, one-moglost in moč, napredek in nazadovanje držav in posamičnih narodov.

Statistika je znanstvo in se po uni-verzah predava kakor samostojna disci-plina, dočim je bila prvotno združena z narodnim gospodarstvom.

Najvažnejšo sliko prebivalstva nam kaže brezdvomno Statistika o ljudskem gibanju, ljudsko štetje.

Skoro edini vir, iz katerega so se dobivali podatki o ljudskem gibanju, so bile cerkvene matice, dokler ni država sama vzela v roke popisovanja naroda.

Dočim je bilo v Avstriji štetje ljud-stva 1859. omejeno le na občine, vršilo

se je vsled zakona o popisu z dne 29. marca 1869 — prvo sistematično splošno ljudsko štetje, razširjeno na takozvane po-pisne kraje. 31. decembra 1869. je c. kr. centralna statistična komisija, kjer se cen-tralizuje vsa uradna važnejša statistika, izdala krajevne repertorije za vse avstrij-ske dežele in sicer za slovenske dežele samonemške imenike; le za Kranjsko je priobčila nekatera krajevna imena tudi v slovenskem jeziku. Vsebinsa tem imenikom je bila kaj borna: število moškega, žen-skega in skupnega prebivalstva in število hiš — to je bilo vse. Na temelju ljudskega štetja 1880 je izdala imenovana statistična komisija za naše dežele: Stajersko, Ko-roško, Kranjsko nemško-slovenski, za Pri-morsko nemško-italijansko-slovensko-hrvat-ski »Obsirni imenik krajev«, obseajoči dva nova stolpca: razdelitev prebivalstva po veri in občevalnem jeziku. Za 1890. je izšel »Specijalni repertorij krajev«. Poleg preje imenovane vsebine dostavile so se k posamičnim krajem nekatere kulturne institucije kakor: župnije, šole, poštni uradi, železniške postaje in dr. Vsprejeli so se tudi takozvani krajevni deli: to so deli popisnih krajev (konskriptionsortschaften); ti deli namreč nimajo celotne nu-meracije hiš, pač pa so topografično sa-mostojna selišča.

Na temelju rezultatov zadnjega ljud-skega štetja 1900 pa je izdala c. kr. sta-tistična komisija, seveda po nalogu in navodilih ministerstva za notranje stvari, krajevne repertorije, imenovane »Leksi-kon občin«, za naše dežele prvič tudi v posebnih slovenskih izdajah.*

Ta publikacija je neprimerno obsirnej-a, popolnija od prejšnjih krajevnih imenikov. Poleg gori navedenih podatkov vsebuje vse važnejše kulturne institucije: od vseu-čilišča doli do excurrentne šole, od sko-fije do najmanjše cerkvene podružnice, od svetovne klinike do najzakotnejše gorske babice in konjedera, od najvišjega urada do najmanjše orožniške postaje.

Točno so zaznamovani tudi najnezna-tejši krajevni deli s številom hiš in pre-bivalcev in s topografičnim značajem ka-kor: zaselje, pristava, soseska, skupina hiš, naselbina, raztresene hiše, samišče, posamična hiša, logarska hiša, gostilna, lovska hiša, grad, tovarna, mlin, zaga, turistična koča, zavetišče, opekarna in dr.; osobito sela po Goriškem in po Istri raz-padajo na nešteto veliko krajevnih delov; n. pr. Lokovec v kanalskem sodnem okraju je sestavljen iz preko 70 takozvanih kra-jevnih delov; in trg (ne občina) Žminj v pazinskem okraju šteje preko 100 topo-grafično samostojnih stanovanlišč.

Vsaki politični občini je dodana pre-gledna razdelba na katastrske občine s številom hiš in pripadajočega prebivalstva, hektarov celotne površine in posebej ob-delane zemlje, razvrščene po hektarih v več kulturnih vrst, s številom veleposestev

*) „Leksikon občin kraljestev in dežel, zastopanih v državnem zboru. Izdalen po rezultatih popisa ljudstva dne 31. grudnia 1900. Izdala c. kr. statistična komisija. Na Dunaju...“, in sicer je izšlo Stajersko leta 1904, Korosko in Kranjsko 1905, Pri-morsko 1906; zadnja dežela seveda tudi v hrvatskem jeziku. Dalmacija pa, mislim, še do sedaj ni zgle-dala v nobenem jeziku belega dne — sedmo leto po ljudskem štetju!

Tudi Fjodor (g. Zvezdan), sicer skrbno naštudiran, je bil premalo impulziven v svo-jem nastopu. Njegove gonilne moči se je pre-malo poznalo. Fjodor ima predstavljati ravno jasprotni značaj Viskinu. On je, ki vidi, on, ki čuva, on, ki vzbuja strasti, kar je posebno markantno v drugem dejanju, ko z nekako de-monsko silo vzbudi v Katji zopet zaspala čutstva. V tej sceni bi bilo treba ognja, za-peljivosti, strasti.

Kremenit in dokaj prepričevalen je bil Peter Semenič (g. Veble), ki je znal uliti tople akcente v svoje besede. Hvalevredno je dal duška v zadnjem dejanju svoji ogorče-nosti napram Katji, kar je zelo prijetno izzvenelo.

Ne smemo pozabiti polivale na malega dečka, ki je igral šestletnega Fedjo. Zelo priden je bil in se odzval svoji zarj veliki ulogi tako, da je bil v svoji srčnosti in sve-zosti popolnoma na mestu.

Dober Anž v ruski obleki je bil Luka (g. Cotič). Marja (g. ca Puceljnova) je takrat hvalevredno jasno govorila, le premalo s pri-mernim naglasom občutka. Ostale uloge so bolj postranske.

Grupiranje v prvem dejanju okolo mize ni bilo posebno srečno: vse preveč stisnjeno, na kupu, tako, da so osebe, ki so imele priti do veljave, bile prikrite in zadušene od dru-gih, ki jih je bilo manje treba.

PODLISTEK

Naše gledališče.

(„TRHLI DOM“ dne 22. decembra 1907.)

Gotovo količino energije ima vsak člo-vek v sebi. Eden si jo razdelja primerno po potrebi ter jo sproti porablja in skuša v vsakem življenjskem položaju kolikor toliko uplivati na tok svoje osebe. A imamo tudi pasivnih narav, ki se z filozofskim mirom, da celó z nekim čutstvom udanosti dadó voditi od osebe. Niti na kraj misli jim ni, da bi moglo ali celó moralo biti drugače. Življenska energija, ki je v njih, ne pride vsled te pa-sivnitete do veljave, a nabira se, in jo, ako preveč napeta struna počí. Tedaj pa izbruhne vsa ta sila, nebrzdano, in ta sila, ki, pri-merno razdeljena, bi lahko blagodejno upli-vala, polomi z jednim mahom vse jezove, ki so prej zadrževali dozdevno mirno gladino.

Kako si moremo drugače tolmačiti grozno katastrofo v Tuščevi drami „Trhli dom“?

Mehki, bojazljivi, pasivni pisar Viskin, mož brez iniciative in impulza, poroči lepo Katjo, ljubinko Viskinega predstojnika Fjo-dora na migljaj in priporočilo tega mogoč-nega gospoda. O čemur vsi govoré, kar so

vsi opazili, o tem Viskin ne ve ničesar: o Fjodor-Katjinem razmerju. Zena mu, hladna in brezobzirna Katja, ga prezira, zaničuje, sovraži. On prenaša mirno vse in živi le za svojega šestletnega Fedjo.

Ob priliki pregledovanja uradov se vrne v isti kraj nekdanji Katjin ljubimec Fjodor, in tedaj vzplamti stara strast v tem in v Katji. In Viskin, doznavi to, očita Fjodoru lopovstvo. Ta ga udari v lice in zapusti hišo. Hipno razvnet hoče Viskin za njim, žena ga zadržuje in pabne na tla. In on je zopet nežno jagnje, ki grehe sveta odjemlje. — On bi prosil odpuščenja, sam pa odpušta.

Fizično in duševno potr in onemogel, v očigled svoji smrti milo in tožno prosi Katjo, ki se odpravlja na ples, naj ostane pri njem. Zlé slutnje ga prešinjajo, a brezčutno ga od-bija brzobzirna Katja in prepusti samemu sebi.

In tu se-le počenja prava tragedija, re-volucija njegove duše. Energija, ki se je zbiral-a, ne da bi našla odduška, izbruhne z elementarno silo ob najskrajnejšem spozna-nju: Kaj, če Fedja ni njegov otrok? Z vsemi zadnjimi močmi, ki jih ima še njegovo razsulo telo, zadavi Fedjo. In bile so zadnje moči.

Režiser Splitskega gledišča, g. Mato Bo-naičič, ki je gostoval v ulogi Viskina, je kreiral zelo tipično figuro telesno propadajo-

čega in duševno zrahljanega pisarja Viskina v onem naturalističnem tonu, kakor ga za-hteva pisatelj. Značaj bojazljivega, neodloč-nega je bil jako dobro markiran in tudi v runanji maski izražen. Stopanje, kretuje, gi-banje rok in držanje telesa, topi, a bliskoma magnetizirajoči pogled, zadušeno pokušljanje in pozneje hrepenje ter slednjči zmučen, sem in tja do ostrih bolečnih vsklikov se vspenjajoči glas so zelo jasno in konsekvntno izražali njegovo psihično in fizično stanje. Da ni po-rabil preveč vsa ta sredstva že v drugem de-janju, bi bilo stopnjevanje početkom tretjega dejanja še bolj razločno. A z veliko silo in s cizelirano finostjo se je lotil zadnjega prizora, ko zadavi otroka in sam obnemore. Posebno ta prizor je izvedel z vervo in natančno v podrobnostih. Žal, da slaba akustika dvorane ni dovolila dovolj jasnosti od uloge zahteva-nemu bolj tihemu govoru.

G. Bonaičič je igral hrvaški, a to ni naj-manje motilo harmonijo, tako, da se tak ek-speriment lahko ponovi vedno brez vsakih skrupelov.

Uloga Katje zahteva mnogo igralskih sil. Diskretno jo je izvedla g. Vebleva in bila v nekaterih točkah precej dobra. Pogrešali pa smo spremljevalne igre ob izvajanju drugih oseb. Igrala je dostojno, a nekaj preskromno, med tem, ko bi si jo bili želeli bolj v ospredju igre. —

(200 hektarov jedno veleposestvo), tovar, konj, goveda, ovac in svinj.

Dalje obsega »Leksikon« še »Dodatek« in »Pristavek«.

V »Pristavku« so navedene razvaline in ona imena župnij, pošt, železniških postaj in drugih institucij, ki se razlikujejo s kakim dostavkom od imena dotičnega kraja.

V »Dodatku« so označeni za vsako občino sedeži šol, sanitetnih občin in župnij in je razvidno, kam so kraji občine vsolani in »vžupnjeni«, ker s, kakor znano, meje občinskih in župnijskih okolišev dostikrat (če ne navadno) križajo. In v tem oddelku publikacije čitamo žalostne podatke: v Istri, kjer prebiva tako dober in po naravi inteligenten narod, je preko šestdeset krajev, celih popisnih krajev ne samo krajevnih delov, ki niso nikamor vsolani, iz 60 krajev ne hodi deca nikamor v šolo in koliko krajev pa je še, ki so sicer formalno »vsolani«, ki pa de facto nimajo šol. Le tako je umljivo, da 20.000 za šolo godnih otrok v Istri ne hodi nikamor v šolo! Ljudsko-šolskemu vprašanju, temu najvažnemu našemu kulturnemu vprašanju, bi morali poslanci, narodni zarodni zastopniki, obrabiti veliko več pozornosti

To samo mimogrede.

Tako podaja, pravi predgovor najnovejšega krajevnega imenika, Leksikon občin bogat zaklad topografičnega in statističnega gradiva, ki se ga bodo posluževala ne samo državna in samoupravna oblastva, temveč tudi javne korporacije in in družbe, učenci in časniki.

Podrobnejša kritika Leksikona mi žal ne pristaja, ker sem svoječasno sam sodeloval na izdajanju omenjenih publikacij, osobito za naše pokrajine. Nekaj stvarnih mirnih opazk si pa dovoljujem in to ravno na temelju večletnega delovanja v Statistiki na Dunaju.

Pred vsem bi bilo želeli, da se rezultati ljudskega štetja izročijo javnosti malo prej nego šest, sedem let po dovršenem štetju. V tem času izgublja podatki precejšen del svoje aktualnosti in zaostajajo daleč za istinitim, dejanskim položajem sedanjosti. Ko bi se v Avstriji ljudsko štetje vršilo vsakih pet let, kakor v Nemčiji, potem bi polovica nabranega materiala morala obležati v arhivu. Temu seveda ni toliko kriv Statistični urad kakor neumevanje važnosti statistike in posledica tega: slaba dotacija tako eminentno važnega znanstvenega instituta, kakor je statistična komisija.

Radi preglednosti se morajo v bodočih izdajah vsprejeti še rubrike za število navzočih tujcev in za število skupnega domačega prebivalstva.

Kakor nas Slovence veseli, da smo dobili z »Leksikonom« prvo poseben slovensko izdajo krajevnih imenikov, vendar moramo odločno odklanjati ponemčevalno tendenco vlade, specialno ministerstva za notranje stvari, po katerega navodilih in direktivah se izdajajo krajevni imeniki.

V vseh izdajah: nemških, slovenskih, italijanskih, hrvaških in dr. je besedilo enojazično, krajevna imena pa so označena v vseh jezikih, v katerih je dotično ime običajno.

Navidezno kaže Leksikon strogo objektivnost, ker so vsprejeta slovenska imena tudi za kraje, kjer uradno ni naštetih veliko ali nič Slovencev, ali kjer po nebriznosti v prejšnjih izdajah ni bilo slovenskih imen. K temu moram pripomniti, da so ti kraji še pred kratkim bili res slovenski, ali so pa tudi še danes, pa jih ni v imenovanju publikaciji, ker jih popisovalni komisar kratkomalo ni hotel videti. Če primerjamo — po uradni statistiki — narodnostne razmere na Koroškem leta 1890 in 1900, vidimo, da ne veljajo več aksijomi, to so trditve, ki jih ni treba dokazovati, ki jih mora umeti vsak pameten človek in kjer jih ne pojmi, je tepec — kakor je definiral aksijome profesor v prvih

Igra v celoti je napravila globok utis na občinstvo; seveda je bila nekaj nenavajena hrana, katero se mora človek polagoma navaditi, a učinek je bil neoporečen.

* * *

Rad bi naslovil še par besed na občinstvo. Ob gotovih napetih prizorih je vladala v nedeljo prav grobna tihoča. Kar se vseke kak realist ali pa pokajša drugi v polnem prepričevalnem naprsmem tonu. Saj bi se do konca dejanja vzdržali, ali pa vsaj po možnosti zadušili ropot. Istotako velja za neroden smeh ob nepravem momentu. Nočem dotičnemu očitati, da se mu ob nerazumevanju trenutka nategne na smeh, tem manj, ko jih je, hvala Bogu, le malo takih. Vendar bi se morali dotičniki premagati, in ne motiti z režanjem vse drugo pozorno občinstvo; saj se lahko zatrdi odkodujejo in obilno o priliki kake veselice. Priznavam, da daje kakšenkrat nerodnost igralčeva tudi povod, toda zato ni še potrebno, da se to kvitira z glasnim smehom.

I. Pr.

gimnazijskih razredih. Komur ni jasno, da je celota večja nego nje del, temu ni pomagati. In na Koroškem? Nemci tvorijo del koroškega prebivalstva in glejte, ta del je v času od leta 1890 do 1900 postal večini celota, h kateri spada: samih Nemcev je prirastlo v tem času več nego vsega koroškega prebivalstva! Nekaj primerov:

Občina Madbrovnice je imela leta 1890 288 Nemcev in 842 Slovencev; a leta 1900 741 Nemcev in 352 Slovencev; dočim pravi cerkveni šematizem za škofijo krško, da je občevalni jezik v župniji Glinje in Kapla pri Dravi, kamur spada občina Madbrovnice, samoslovenski; občina Žihpolje je štela leta 1890 19 Nemcev in 978 Slovencev, leta 1900 pa 402 Nemca in 494 Slovencev; imenovani šematizem pa trdi, da se v tej občini govori le slovensko. In tako gre naprej: Vrba, Borovlje, Kriva, Vrba, Gospa Sveta (tu je celo slovensko ime izginilo iz uradne publikacije), Blatni grad, Trdnja ves (1890: 302 Nemca, 449 Slovencev, 1800: 682 Nemcev, 98 Slovencev), Sv. Mohor, Spodnji Dravograd (1890: 784—1784, 1900: 1296-1266, kjer imajo torej Nemci večino in vendar so padli na zadnjih občinskih volitvah). V občinah Anabihl, Dhorše, Gospa Sveta, Blatni Grad so izginila iz Leksikona vsa slovenska imena, dočim so se nahajala v krajevnih repertorijih za leta 1880 in 1890.

In 30. januarja 1906 so vložili koroški nemški poslanci v državnem zboru interpelacijo radi poslovenjevanja nemških krajevnih imen! Vprašujejo: kdo pozna Krivo Vrbo? O »Krumperdorfu« je pa marsikdo že kaj čul. »Viktring« da ima evropejski glas, o Vetrinjah ni bilo nikdar nič slišati. Ali celo uradna statistika izkazuje za leto 1890 približno enako število Slovencev in Nemcev, leta 1900 pa seveda že 1254 Nemcev in le 32 Slovencev, dočim pravi preje omenjeni šematizem, da je v Vetrinjah občevalni jezik slovenski in nemški.

V čisto slovenskih krajih, osobito na Kranjskem, pa je vlada s čudovito vnemo poskrbela tudi za nemška krajevna imena, katerih v prejšnjih Repertorijih ni bilo. Na primer samo v krškem političnem okraju je 41 novih novih nemških krajevnih imen: Bergana (poleg slovenskega: Bregana), Tschatesch, Globotschitz, Stojanskiwerch (kako lepo!), Trebelnik (poleg slovenskega: Trebelnič), Powerschje, Rauno, Hubainza, Orle (poleg Orleje), Kersniwerch, Gowidul (za Goveji dol), Onuschkawas, Zerouz, i. t. d. Na Notranjskem n. pr. nemški Prostranec, na Gorenjskem Goreinavas, na Štajerskem za Ročičo Rothschiuten in dr. Ta imena so se privlekla na dan iz bogznakih starih, v prahu in smeteh zakopanih »urbarijev«.

Sicer so slovenski poslanci lansko leto vložili interpelacijo radi ponemčevanja slovenskih krajevnih imen, pa ni bila dovolj krepko in temeljito motivirana. In potem kaj koristi zvoniti, ko je toča že pobila lepo polje: »Kaj misli Njega Ekselenca ukreniti, da... »Njega Ekselenca ne misli in tudi ne more nič več ukreniti! Malo prej bi se bilo treba pobrigati za to. Uvjeren sem, da še danes malokdo zna, da je izšel oficijelni, uradni imenik krajev »Leksikon občin« v slovenskem jeziku. Dočim so Čehi hitro pokupili vse češke izvođe Leksikona in se je morala, če se ne motim, prirediti druga izdaja, bi menda na prstih ene roke lahko naštel vse eksemplare, ki so jih pokupili Slovenci.

Velik del jezikovnih nedostatkov najnovejšega krajevnega imenika smo sami zakrivali: tako na primer ne smemo odgovornosti za pravilno pisavo imen zvrčati na vlado. Kajti marsikateri kraj piše šolski urad tako, župni urad inace, deželni uradi zopet drugače. Kaj naj bo pravičneje: Velje ali Vevče, Vučja ves ali Volčja vas? Za oficijelno, uradno izdajo imenikov so merodajni podatki in poročila političnih oblasti. Tu pa v naših deželah navadno niso zbrane jezikoslovne kapacitete. En hvalevreden slučaj mi je znan, da je okrajni glavar pozval na posvetovanje »pismouke« izmed odvetnikov, župnikov, učiteljev in res ima njegov okraj vzorna, pravilna in — kolikor je dopustno — tudi dotičnemu dialektu odgovarjajoča imena. Ob urejevanju slovenskega izdaja sem bridko pogrjeval, in vsakdo na mojem mestu bi pogrjeval, do brega slovenskega tehničnega slovarja. Babnikov slovar je za začetek hvalevredno delce, ali za današnji razvoj jezika in potrebe je prepomanjkljiv in ima izraze, da se ti lasje ježijo, ko jih čitaš. Upam, da se novega slovarja kaj kmalu razveselimo.

Ker leto 1910, ko se bo zopet vršilo ljudsko štetje, ni več daleč in ker je vsako zapoznelo prigravarjanje in interpeliranje brezvspešno, dovoljujem si z ozirom na bodoči Leksikon občin, ali kakor se bo že zval krajevni imenik, sprožiti nekaj dobrohotnih mislij:

Zbere se naj preje bolje — recimo v okrilju Slovenske Matice — iz strokovnjakov komisija odsek, odbor, ali komitè, kakor hočete, kl naj:

1) Določiti neovržnimi dokazi katera slovenska krajevna imena, ki jih v zadnjem krajevnem repertoriju »Leksikona občin« ni, se morajo vsprejeti v bodoči repertorij — posebno na Koroškem;

2) naj se zavzame za to, da se ne-potrebna, čisto spakodrana nemška imena za popolnoma slovenske kraje zopet črtajo iz uradnih imenikov;

3) naj določijo v dvomljivih slučajih slovenskim krajevnim imenom pravilno pisavo, tako, da se ne oddalji preveč od knjižnega jezika in da bo prilagodljena dotičnemu dialektu.

Kaj je s krajepisno zbirko Slovenske Matice? V enem deceniju se je nabrala komaj tretjina imen? Predno bo na ta način zbirka gotova, pisali bomo že bogzna v katerem jeziku!

Mesto po »občevalnem jeziku« šteje se naj v bodoče po materinem jeziku, po narodnosti! Odločilni faktorji, osobito poslanci naj bi pravčasno ukrenili vse potrebno, da se bo štelo res objektivno!

H koncu še ena beseda: Ali ne bi bilo možno in potrebno ustanoviti nekako slovensko centralno statistično komisijo, katere naloga bi bila zbirati in vsaj v večjih potezah objavljati podatke o vseh panogah našega kulturnega delovanja, o trgovini, obrti, industriji, kmetijstvu, o naših šolah, uradih itd.? Tako bi opazili pravčasno vsako pretečo nevarnost, poučeni bi bili o napredovanju, oziroma zaostajanju našem. Na ta način bi se dalo nivelirati gibanje v raznih strokah delovanja. Statističnih publikacij, omejenih na posamično panogo in na ožji okraj ali k večjemu na poedine dežele, v katerih pa tvorimo povsodi manjši ali večji del prebivalstva, takih, seveda tudi neizogibno potrebnih publikacij nimamo, ali o gospodarskem, socialnem, prosvetnem položaju celokupnega naroda našega nimamo nikakih natančnih-jih podatkov, nikakega pregleda.

V novejšem času se opaža živahno zanimanje za — številke. Številka je argument, ob katerem se razbija vsaki zofizem. Ali ni kratko in jasno izražena velika kulturna ovira: 1 in 1/4 milijona Slovencev in nobena slovenska srednja šola, nobena meščanska trgovska šola? Ali ni v par številkah povedan nevarni položaj Koroških Slovencev: 30000 Slovencev in ni jedna ljudska šola? Tabela o razmerju koroških Nemcev in Slovencev zadnjih desetletij bi bila vredna, da se dene v okvir, to bi bilo zrcalo naše prošlosti in energičen: mene tekel za bodočnost.

Če sem s temi vrsticami obudil mej nami pozornost, za uradne publikacije rezultatov ljudskega štetja in če sem pripomogel k živahnemu zanimanju za toli važno statistično delovanje spoh, sem dosegel svoj namen.

V Voloskem-Opatiji, decembra 1907.

Anton Zevnik,
notarski kandidat.

Prestolni govor v delegaciji.

Iz Budimpešte poročajo: Prestolni govor je splošno vsprejet zadovoljstvom. Stranka neodvisnosti — prisvaja sebi zaslug, da je ta govor bil tako kratek in pravi, da se v tem zrcali stališče stranke neodvisnosti, da delegacije ne stojte nad parlamentom, marveč da so odbor parlamenta, kar da je v kratkosti prestolnega govora prvkrat našlo izraza.

Dobro, mi bi se strinjali, ako bi se tudi avstrijski parlament vsikdar zavedal svojih prerogativ in bi jih uveljavljal tudi tja čez na polje politik ministerstva za vnanje stvari. Saj smo doživeli ravno, kako je bila avstrijska vlada vsa iz sebe radi akcije slovenskih strank v avstrijskem parlamentu pruskim Poljakom v prilog, kako je ministerski predsednik baron Beck dajal slovenskim poslanikom lekcije ter jim zaklical svoj quos ego, ako se bodo hoteli vtikati v stvari, ki spadajo v področje ministerstva za vnanje stvari. Dokler se torej naša vnanja politika ne smatra odgovorno parlamentu, dotlej jo je treba prijemati tam, kjer se ona ne more odtezati odgovornosti, kjer jej je možno do živga. Zato pričakujemo od slovenskih delegatov, da bodo z vso odločnostjo in brezobzirnostjo na raspravah v delegacijah govorili vso resnico, ki jo v parlamentu ne morejo govoriti. Ne morejo, ali to le po krivdi avstrijskega parlamenta samega, ker ne zna čuvati svojih prerogativ, svoje pravice do ingerencije na ves kompleks državne politike: notranje in vnanje.

In to bi morale. Kaj so členi delegacij? Izvoljeni so od parlamenta, da tam v delegacijah dovoljujejo ogromne troške za brambo države in izvajanje vnanje politike. Preko njih dovoljuje torej pravzaprav parlament te troške. Zakaj naj bi torej ne imeli poslanci v parlamentu pravice do kontrole, kako se uporabljajo nešteti milijoni, ki so jih dovolili oni po svojih odposlancih v delegacijah in ki prihajajo iz žepov narodov, ki so poslance poslali v parlament?

Ali — kakor rečeno — dokler ne bo parlament sam branil te svoje pravice, morajo vsaj delegatje vršiti strogo kontrolo in kritiko ne le nad vojno upravo, ampak tudi nad ministerstvom za vnanje stvari. To pa posebno dotlej, dokler bo imela vsa vnanja politika monarhije berlinski pečat na sebi in se vodi dosledno s protislovensko tendencijo.

Sedež bodočega vseslovenskega kongresa.

Petrograjski list »Rus« svetuje v nekem članku, naj se bodoči vseslovenski kongres ne

vrši v Rusiji, marveč kje na poljskih tleh, da se tako pokaže, da slovanskega vprašanja ni možno rešiti brez Poljakov. List predlaga za sedež bodočega kongresa Zakopane v Galiciji, od koder bi udeležitelji shoda napravili lahko izlet na Moravsko, na ogrsko mejo in eventualno tudi v Srbijo.

Iz Hrvatske.

Hrvatska stranka prava in bodoče saborske volitve.

Iz Zagreba poročajo, da je imel osrednji in eksekutivni odbor hrvatske stranke prava v ponedeljek sejo, katere so se vdeležili tudi zastopniki pokrajinskih klubov. Sklenilo se je, da stopi hrvatska stranka prava v volilno borbo skupno s strankami, ki tvorijo hrvatsko in srbsko koalicijo na temelju programa iz leta 1904, spopolnjenega s točkami iz leta 1907. Razun tega je dana stranki privatna direktiva, da more stopiti v dogovor s kmečko stranko in z drugimi neodvisnimi narodnimi elementi.

Hrvatsko vprašanje.

Budimpeštanski list »Keleti Ertösis« je prejel iz Zagreba nastopno vest: Strah pred baronom Rauchom, katerega režim se vspreja z nasilnim režimom grofa Khuen-Hedervaryja, zbližuje dosedanje protivnike. Tomasič s svojimi pristaši in neki element hrvatske koalicije delajo na to, da se približajo eni drugim; zato prevladuje mnenje, da se je treba z dr. Rakodczayem sporazumeti, to tem bolj, ker se koalicija poleg vsega tega nadeja, da dobi na bodočih saborskih volitvah večino. (Vse taka vesti treba vsprejeti z največjo rezervo, kajti v takih položajih se kaj rado napoveduje to, česar se želi. Op. ured.)

Rusija.

Kazenska razprava radi predaje Port-Arturja.

Petrograd 23. Današnji dan razprave je izpolnjeval zaslišanje generala Smirnova. Ta je izpovedal za Steslja nepovoljno, rekši, da se je poslednji umešaval v odredbe poveljnika trdnjave ter s tem zelo oteževal njeno obrambo.

451 agitatorjev aretiranih.

Kakor poročajo iz Varšave, je ukazal generalni guverner varšavski v zadnjih dneh aretirati 451 agitatorjev, ki so delali propagando med četami. Razun tega je bila odkrita bojovna organizacija socialno-revolucionarne stranke. Zaplenjena je bila lista z 800 imeni. Aretovanja nadaljujejo.

Nekaj o ruski mornarici.

V Petrogradu delajo štiri podmorske čolne. Vsi imajo po 400 ton displacementa ter se imenujejo Krokodil, Kain, Drakon in Alligator.

V baltski ladjedelnici je bil nedavno dokončan podmorski čoln Akula s 360 tonami, dalje Minoga s 177 tonami.

Krup je izdelal tri: Karp, Karassie in Kambala z 200 tonami nad vodo.

Pod morsko gladino plavajoči imajo 240 ton. Hitrost je na površju 11—12 milj, pod vodo 9—10 milj. Pod vodo plujejo lahko 27—40 milj daleč.

Dolgi so po 39'9 m, široki 3'11 m. Zdaj ima Rusija čez 30 takih ladij, to je četrtino vseh podmorskih čolnov, ki že plavajo na vodi.

Francija jih ima 40 v morju, Anglija 30, Italija 6, Japan 7, Zedinjene države severne Amerike 9.

Drobne politične vesti.

Volitve na Portugalskem. — Lisbonski listi beležijo govorico, da se bodo volitve poslancev vršile dne 5. aprila 1908.

Predsednik upravnega sodišča postane baje bivši ministerski predsednik dr. pl. Körber.

Dnevne vesti.

Cenjenim naročnikom in
čitateljem želi :

vesele božične praznike

Uredn. in Uprava Edinosti.

Radi praznikov ne izide »Edinost« jutri na praznik sv. Stefana. Po tobakarnah se bo jutri prodajala današnja božična številka. Prihodnja številka izide v petek zjutraj ob navadni uri.

Novoletno darilo njegovi ekseleneci škofu Naglu. Katoliško tiskovno društvo je razposlalo dekanijskim uradom škofije tržaško-koperske nastopni poziv, ki ga prinašamo z vsemi jezikovnimi pogreški:

»V Trstu, dne 11. dec. 1907.

Velečastiti gospod dekan!

V smislu sklepa duhovnikov, zbranih na posvetovanju tiskovnega društva dne 28. nov. 1907 Vam pošljem priloženo izjavo s prošnjo, da isto podpišete in pošlete vsej duhovščini svojega dekanata v blagohoten podpis. Vendar naj se podpiše vsakdo zasebno, ne pa vradno iz župnega vradu.

dija. Vsa čast g. juristu Črnetu, ki uporablja vsako priliko v prosepah Slovenstva!

Kako povsprehvatiti družbo sv. Cirila in Metodija? Razni rodoljubi stavijo razne nasvete. Služil naj bi kinematograf. Tudi nepraktičnega odkrivanja se moremo moške odkrizariti, ako plačamo naši družbi letno 2 K; priporočajo se družbini avtomati, narodni znaki mesto plesnih kotilijonov itd. Družba sv. Cirila in Metodija pozdravlja z veseljem vsak praktični nasvet, po katerem bi se moglo podpreti blaginjo in po njej koristiti Slovenstvu. Na dnevnem redu so sedaj: razglednice, narodni kolek, računski listki, družbine vsprejemnice in drugo družbino blago, ki je izkazuje koledar za l. 1908 na str. 163 do 167.

Zahvala. „Čitalnica“ pri sv. Jakobu se tem potom zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je nje prvi veliki koncert vspelo tako dobro. Posebno se zahvaljuje pevovodji g. E. Perhancu za njega trud in požrtvovalnost; istotako g. V. Mirku za podarjeno krasno skladbo in trud za društvo. Nadalje se zahvaljuje sl. „Dramat. družbu“ za prepustitev dvorane, sl. „Trž. posojilnici in hranilnici“ za znižane cene dvorane, gg. Babič Ivanu in deputaciji iz Babičev pri Marezigah, sl. občinstvu na lepi vdeležbi in slednjič vrlim g. cam pevskam in gg. pevcem za njih trud in požrtvovalnost. Še enkrat srčna hvala vsem.

Darovali oziroma preplačali vstopnino so sledeči gg.: Gorenjec Josip, „Stramsk Lovro po 5 K, g. B. 4 K, dr. P. 2 K, Štoka Jaka 1.50 K, Trnovec And., Fabjančič Leop., Cetin Iv., Može P., Gulič Pavel, Podbršček U. Merku, po 1 K, Zlobec A., Zbašnjak Ana, Franečič Jos., Sajna Jak, Volk Ang. po 60 stot., Hvastja Iv., Bizjak, po 40 stot., Skrinjar Simon 30 stot., N. N., Novak, Kobal, Prelog, Primožič, gombač po 20 st. Srčna hvala vsem darovateljem!

Štrajk v Lloydovem arsenalu.

Ravnaje se po sklepu, storjenem predvčeršnjim na shodu N. D. O., podalo se je včeraj okoli 500 slovenskih delavcev na delo v Lloydov arsenal. Drugi delavci so izostali. Dasi so bile varnostne odredbe jako pomankljive, se ni vendar vključil brezbriznosti policije, nobenemu slovenskemu delavcu storilo nič zalega. Ne da ne bi imeli socialistični teroristi dokaj volje znositi se nad slovenskimi delavci, ki se pošteno in možato ne udajajo strahovanju; ali možat in pogumen nastop naših jih je splašil. Posebno je imponiralo, ko so vsi skupaj v tesnih vrstah kakor vojaki stopili po delu iz arsenala. Socialistični bramarbas so se upali le psovati, stojč prav junaško za policijskim kordonom. In ko se je pri sv. Jakobu nekoliko pobalinoval, videč, da po policiji ni bilo tam ni duha ni sluha, oju-nučilo k par barabskim psovkam iz socialistične šole, tedaj se je cela kolona na povelje ustavila kakor en mož; to je zadostovalo, da je sodrga na mah onemela, strahu obledela in urnih krač zginila z pozorišča.

To dokazuje, da teror velja le za one, ki se dajejo terorizirati. Naj to daje pogum tudi onim delavcem, ki so danes štrajkali iz strahu. Naj si dobro zapomnijo: pes ki laje, ne grize.

SedANJI štrajk ne uživa nikjer mnogo simpatij. Umeva se sicer psihološki moment štrajka, ki je pripisati večinoma impulzu gorkokrvne množice. Ali če množica se ravna nepremišljeno, potem bi morali voditelji uplivati pomirjevalno in spravljati v pravi tir energije mase. Ti pa delajo ravno narobe; ščuvajo, psujejo, terorizirajo, zbujaajo v masi vse živalske instinkte, obrekujejo one, ki se ne ravnavajo po njihovi glavi. Posledica tega je, da gospodarski boj postaja pod njihovim vodstvom le politična komedija in štrajk karikaturna. Žalibog da komedija je tudi žalostna, kajti kdor ob njej trpi, to je ravno delavstvo.

Slovenski delavci se strinjajo popolnoma s socialisti glede obsojanja Lloydove politike, oni čutijo ravno tako z onimi trpinji, ki so bili odpuščeni. Ali obsojajo ob enem objestnost socialistov, ki celó iz take stvari kujejo politični kapital in hočejo v svoje izveličanje vsiliti drugim delavcem svojo voljo. Mož, ki ima kaj časti, pa se mora upirati temu uničevanju individualiteta.

Za odpuščene delavce se daje drugače nastopiti, nego z nepremišljenim protestnim štrajkom ob neugodnem času, ki prinese vsemu delavstvu le neizmerno škodo in mnogim odvzame kruh.

Po komunikaciji, izdanem od uprave Lloydja, je lahko čitati med vrstami, da Lloyd je skoraj zadovoljen, da je prišlo do štrajka. Komunikacije pravi namreč, da bi vsled stagnacije bilo opravičeno še večje odslovljenje delavcev in da one delavce, ki niso včeraj prišli na delo, je smatrati odpuščene iz službe. Umevno je, da hoče Lloyd uporabiti to priliko, da skrči delavski material na najbolj potrebno število.

To ravno v dokaz neugodnosti tega štrajka ki je bil sklenjen impetuzno brez nikake priprave in fondov.

Naj pa nikar ne govorijo zopet o slovenskih „krumirjih“. Kje pa stoji zapisano, da morajo slovenski delavci, organizirani v N. D. O., skleniti ravno to, kar se slučajno zljubi gospodom v delavskem domu?

Tržaška mala kronika.

Čez mesec dni. Predvčeršnjim popoldne je bil v ul. delle Beccherie aretovan 25-letni težak Anton G., in sicer zato, ker

je dne 28. novembra v trgovini jestvinčarja Josipa Russo v ulici sv. Jakoba št. 2 vkradel sodček slanin sardel, vreden 10 K.

Poulični tat. 25-letni Dominik H. je bil aretovan predvčeršnjim popoldne v ulici Vincenzo Bellini, ker je tam malo prej neki gospe ukradel novčarko. Pri njem so našli 3 pare naočnikov in pa nekaj čez 3 K drobiža.

Radi nevarnih groženj je bil aretovan 42-letni težak Peter B. Aretovan je bil na zahtevo Ivana Karpeneti, katremu je grozil s kaveljnom, kakoršnega rabijo na delu težaki. Poleg tega je pa Peter B. izjavil tudi proti drugim osebam, da hoče Karpenetija vbiti.

Neznani tatovi so predvčeršnjim popoldne vlomili v stanovanje Antona Mikona, ki je vratar hiše št. 13. v ulici sv. Nikolaja in stanuje v podstrešju iste hiše. Odnegli so od tam obleke vredne 36 K, suknjo, vredno 10 K, 7 ponošenih srajc in pa več parov nogovic.

Dva lopova sta bila predvčeršnjim prišla v stanovanje gospe Carmen Suša, v ulici del Farneto št. 49, in jej rekla, da ju je poslal upravitelj hiše, naj pregledata šipe in popravita, kar treba. Gospa jima je pustila, da sta šla po vsem stanovanju, a kmalu potem, ko sta bila ona dva odšla, je gospa zapazila, da sta v predsobi vkradla suknjo gospoda Consalva Zucco, ki je vredna 80 kron. Ko je pozneje vprašala hišnega upravitelja po onih dveh, jej je ta rekel, da on ni nikogar poslal pregledovat šipe.

Loterijske številke izžrebane dne 24. decembra 1907.

Praga	25	69	3	66	7.
Lvov	59	1	29	45	36.

Smešnica. Mati: Ti, Tonček, tvoja sestra se pritožuje, da nisi breskve z njo delil. — Tonček: To ni res, mama, jaz sem jej dal kost, s to si zamore v vrtu vsaditi kar celo drevo!

Koledar in vreme. — Danes: Božič. Rojstvo Kristovo. — Jutri: Štefan prvi muč. — Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 12° Cels. — Vreme včeraj: megla, oblačno.

Vremenska napoved za Primorsko: — Oblačno spremenljivo. Slabi vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Vreme stanovitno.

Društvene vesti.

Pevsko društvo „Zarja“ v Rojanu kakor že opetovano javljeno priredi svoj veliki koncert dne 1. januarja 1908 (no vo leto).

Soditi smemo, da bo ta koncert eden najboljših kar jih je društvo priredilo tekom 18 let svojega obstoja.

Vspored je jako zanimiv toliko po vsebini in izvajanju, pevovodja g. H. O. Vogrič je vse svoje moči napel tako da je v izvajanju vseh točec vspeh zagotovljen.

Večino zborov se bo pelo se spremljevanjem vojaškega orkestra, želeli je torej da se slavno občinstvo množestveno udeleži tega koncerta ter da poseti na novo leto naš prijazen Rojan. „Kons. društvo“ bode skrbelo za dobro postrežbo.

Začetek ob 4. uri popoldne.

Pevsko društvo „Kolo“ bo imelo svoj redni občni zbor drugo nedeljo po novem letu (12. januarja 1908) ob 2. uri popol. v prostorih „Nar. del. organizacije“.

Otroški vrtec v Rocolu vabi slavno občinstvo na Božičnico, ki jo priredi danes ob 4. uri popoldne v prostorih otroškega vrta.

Obširni in raznovrstni program obstoji iz iger, deklamacij, petja, živih slik in drugih točec.

Med posamičnimi točkami bo udarjal, privrkat danes, novoustanovljeni rocolski tamb. zbor. Ta zbor bo zabaval občinstvo tudi na svobodni zabavi, ki se prične po Božičnici. Mestni in okoliščanski rodoljubi so naprošeni, da se udeležijo božičnice, oziroma prvega nastopa rocolskih tamburašev, žal jim ne bo gotovo. Na svidenje!

Zavar. za govejo živino za vasi Prosek, Kontovelj-Devinsčina priredi dne 22. t. m. svoj prvi občni zbor v prostorih starejšega gospodarskega društva na Kontovelju ob 3. uri pop.

Sedež društva je na Proseku, in se isto imenuje „Vzajemno društvo za zavarovanje goveje živine na Proseku“.

„Narodna Čitalnica“ v Rojanu priredi dne 31. decembra v veliki dvorani konsumnega društva Silvestrov večer. Gostje dobro došli!

Naše gledališče.

Jutri, na praznik sv. Štefana, se bo predstavljala na splošno željo občinstva še enkrat, in ob enem zadnjikrat v sezoni, slika iz kmečkega življenja „Cvrček“, ki je dosegla na svoji premijeri zares krasen uspeh in katero sta pohvalila kritika in občinstvo soglasno kakor najlepšo ljudsko predstavo v tej sezoni. Sodeloval bo zopet šentjankovski čitalniški orkester. Podrobnosti o predstavi so razvidne iz plakatov. Začetek ob 8. uri zvečer.

Veseliški odsek trg. izobr. dr. naznaja gg. plesalkam in plesalcem, da se bo vršil ples v četrtek pop. 5 in pol do 9 in pol kakor po navadi.

Nar. delav. organizacija

priredi, kakor je že objavila, svoj prvi veliki ples v soboto dne 4. januarja 1908. v gledališni dvorani „Nar. doma“.

Prvi valjčni mlin Josefa Krausa sinovi

Delniška družba v Osjeku.

Glavno zastopstvo

za Trst, okolico, Istro, Goriško in Dalmacijo

Friderik Schwarz, Trst

ulica Valdirivo št. 3

TELEFON 945

Odda se v najem na prvega januarja soba z dvema posteljama. — Naslov pové inseratni oddelek Edinosti.

Prilika. Novi veliki dohodi blaga za obleke, paletot za moške in dečke po najnižjih cenah pri Ivanu Šimic, Trst ulica Barriera 32 (v hiši lekarnice Picciola). 1349

Svojim k svojim!

Podpisani priporoča svojo bogato zalogo in prodajalno

vsakovrstne suhe in :: prekajene slanine

kakor tudi prave kranjske in dunajske klobase kuhane in surove. — Toči se tudi prve vrste VINO in DREHERJEVO PIVO.

Za obilen obisk se priporoča

IVAN ŠIRCELJ,

Salumeria Via Nicolò Machiavelli 22.

Podpisani sem v ulici Lax zareto vacchlo števil 19 na voglu ulice San G orgio otvoril

ZALOGO VINA

na domačo rabo, pridelki iz svojih vinogradov v Bolu (otok Brač) in ga prodajam v sodč klob in steklenicah. Za sam kraj Van sagotvijo, da je kakovost najboljša. Da zamorem cenjenim edjenalec jamčiti za pristo vino, sem sklenil, da ga dobivam v originalnih sodč klob naravnost iz svojih kleti v Bolu in da ga tako raspoloži tudi na stanovanju.

Za krčmarje in gostilničarje primerne cene. V nadi, da m: počastite z Vašo naročbo belešim se najl: šaneje

IVAN OVITANIĆ.

Tapecirarska delavnica Alberto Sencich

Trst, via Tiziano Vecellio št. 4 vsprejema vsako tapecirarsko delo in tudi popravljanja.

CENE NIZKE.

Prilika!! Okoristite se!!

V ulici Beccherie števil 3

najdete v veliki izbi

okvirje vsake vrste in delalnico

za povečanje fotografij

po najnižjih cenah.

Kavarna in pivarna Parigi

Trst, ulica Giosuè Carducci števil 36)

Matteo German & Comp.

je pred kratkim odprta in na novo opremljena. Preskrbljena je z najraznovrstnejimi in okusnimi pijačami in likerji najboljših tu- in inozemskih tovarn, kakor tudi

nastavljenim pivom prvih tovarn.

Succ. PIETRO ZAVOLATO, Trst

Corso 19.

Izredna prilika za Novo leto

Velike preproge za sobe in mize, Zavesa (iz blaga in čipk) zagrinjala, pripostelniki, po-grinjala, pletenine, spodnje hlače, nogovce, volnene zgloavnice, brisače, prtiči. — KOŽUHOVINE vse v bogati izbi in po priličnih cenah.

Te dni je začela **Odrezkov** po neverojetno :: posebna prodaja **Odrezkov** :: NIZKIH CENAH.

„Tržaška posojilnica in hranilnica“

registrovana zadruga z omejenim poroštvo.

Piazza della Caserma št. 2, I. n. — TRST — V lastni hiši. (Vhod po glavnih stopnicah) — TELEFON št. 952

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje po

4 1/2 %

Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po 1 krono.

Posojila daja na vknjižbo po dogovoru 5%—6%, na menjice po 6%, na zastave po 5 1/2% in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru.

Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne.

Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.

Jma najmoderneje urejeno varnostno celico za shrambo vrednostnih papirjev, listin itd

Poštno-hranilnični račun 816-004

Ivanka Doreghini

TRST — ulica Madonnina št. 8

VELIKA ZALOGA

pohištva, manufaktur, ur, slik, zrcal in tapetarij.

Popolne spalne in obedovalne sobe.

Moške obleke na izbero.

UGODNE CENE.

Prodaja proti takojšnjemu plačilu in tudi na obroke.

::: Jovarna rokovic :::

G. Valerio

Trg Cavana 3 vi-a-vis lekarni Serravallo

Rokovice po meri po 90 nvč.

Rokovice dolge za ples.

Bogata izbora. — Tovarniške cene.

TOVARNA ZECAL**ATTILIO PIZZORNO**

TRST, ulica Giuseppe Parini št. 9 — vogal ulice Giorgio Vasari.

Ogledala navadna in oglašena. — Posrebljenje starih zrcal. — Skladišče kristalov, navadnega in delanega stekla. — Zaloga navadnih in oglašanih šip za kočije. — Oglašeni kristali, vezani z medjo. — Zrcala z urezi. — Šipe z vsakovrstnimi risbami. — Apaniranje šip.

Proda se obešala, postelje, opravo za sparno sobo naj-finejšega dela, kuhinjsko opravo „Secession“, mozaično umetniško mizico, vredno 1200 K. — Izvršuje naročbe vsake vrste. Mizar, Trst, ulica Cereria št. 2.

HOTEL**Pri zlatem jelenu**

v GORICI.

Ugodna lega sredi trgovskega dela mesta. — Nad 40 na novo opremljenih sob. — Velik jedilni salon, stekleni salon, obširen vrt, veranda, klubove sobe, kegljišče. Izborna kuhinja. — Pizensko in Puntigamsko pivo. — Raznovrstna namizna vina in v butelkah.

Za preč. duhovščino separatna soba na razpolago.

Za mnogobrojen obisk se toplo priporoča udani **A. DEKLEVA.****ZALOGA**

Istrskega in dalmatinskega vina

zajamčeno pristnega

s prodajo na debelo in drobno

Bernardo di Chiara

TRST, ulica dei Bachi št. 9

Za kremanje in gostilničarje po dogovornih cenah.

FRANCESCO S. DONATI

elektrotehnik

TRST, ulica dell'Acquedotto št. 21

Avtorizovana elektrotehnična delavnica s pridržano

mehanično delavnico

Sprejema vnapilo električne razsvetljave, svobod, telefonov, strojev, kakor tudi mehanske dela, ki se v svoji elektrotehnični, kakor popravila dinamičnih motorjev in precizne svetilke kakršnega si boji sistema.

Cene jako zmerno in izvršitev popolna.

BOGOMIL PINO

bivši urar v Sežani

ima svojo novo

prodajalnico ur

v TRSTU

ulica Vincenzo Bellini št. 13

nasproti cerkve sv. Antona novega

Prodaja ob priliki božičnih in novoletnih praznikov ure, vsakovrstne verižice po pravih tovarniških cenah.

Jrgovina z manufakturnim blagom**ANTON SANZIN** pok. Frana - Trst, Barriera vecchia št. 11**VELIKA IZBERA** iz barvanega fuštanja za srajce in obleke, pletenine, kravate, moderci in razne potrebščine; srajce za moške bele, barvane in fuštanjaste. Ovratniki ovratnice zimske maje za ženske in moške in konfekcionirano blago za delavce.

Cenjeni odjemalci!

Častim se naznaniti Vam, da sem odprl v Trstu, v ulici Poste št. 10 (vogal Valdirivo)

Prodajalnico manufakturnega blaga

katera je preskrbljena z vsemi potrebščinami ter se priporoča za blag. naklonjenost.

Udani

Antonio Contento.**BAR VARNICA** pralnica in čistilnica oblek na suho
CENE ZMERNE. Ulica Farneto 11. **A. Boegan****FRAN SKOK** tapetar elast. pohištva, žimnic itd.

Izvršuje popraviljanja po zmernih cenah.

Trst, ul. Giovanni Boccaccio 4

polunadstropje.

Električno vpeljavo izvršuje

Franjo S. Dalsasso

TRST

ulica S. Spiridione št. 6.

Patrizio Pittaro & Giovanni Bianchi

Avtorizovana delavnica za električne napeljave

TRST, Largo Santorio Santorio št. 5 v začetku ulice Farneto

Napeljava elektr. zvoncev, brzojavov, telefonov in strleovodov.

Popolne napeljave električne luči.

Motori in električna vetrila. — Postavljanje svetilk itd.

Aparati baterije in potrebščine za električno zdravljenje.

Delo se izvršuje hitro in natančno. — CENE ZMERNE. — CENIKI ZASTONI.

Dnevni novi dohodi!

Prodajalnica manufakturnega blaga

E. RUDAN

Trst ulica Ponterosso 10 Trst

Blago svileno in volнено fuštanj, svilene in volnene šarpe, rute, kožuhovine.

Volnene in tkanene pletenine.

Prilika!

Volnena pogrinjala, dvakrat šita, zavese, preproge, pripostelniki in pogrinjala, po cenah

da se ni bati konkurence.

Perilo in drobnarine v veliki izbiri.

DNEVNI NOVI DOHODI.**VERA** je najbolja tinktura za lase. V isti ni nikakih škodljivih stvari.

Dobi se plavolaso, kostanjevo, črnkasto, črno barvo.

Steklenica 3 — K v odlikovani lekarni **PRENDINI**

Pošiljanje po poštne povzetju.

Gianoni Giovanni

komisijonar in zastopnik ul. PROCURERIA, 2.

Izključno zastopnik z zalogo na debelo in drobno

Graetzin - Licht D. R. P. 126-135 (Mannesman)

Beležarna luč, takozvani električni plin, 100 sveč svetlobe, prihrani se 40% na plinu, prihrani se mrežice in cilindre. — Prodaja mreže, tulipanov, cilindrov in drugih potrebščin po tovarniških cenah. Aparati z mrežico za petrolejne svetilke 80 sveč svetlobe. V 15 urah porabi 1 liter petroleja. Zaloga papirja, apaniranega stekla in umetnega puhlača, macole iz jekla za kamenoseke.

Gumijave cevi in neprodno blago.

„OLLA“Priznan kakor najbolja in neprekosljudna vrsta vseh gumijavih higijeničnih predmetov in ribnih mehurjev
DVELETA GARANCIJA
M. Gál — Trst, Corso 4.
Posiljanje po gl. 2, 3, 4, 5.
Delavnica pasov, klinih pasov, elastičnih nogavic, obvez, ravnodržajev, bergetij in bidet, irigatorij od gl. 120 naprej.
Toplomeri za vročico K 2, nav. K — 50.**VELIKA IZBERA**

vsakovrstnega

manifakturnega blaga

in izdelanega blaga za ženske

proti plačilu**na mesečne obroke**

Katz, Trst ulica Madonnina št. 11,

Pietro Cucit

mizar

Trst, ulica Fontana št. 7 in 9.

Specijalist za razkošno pohištvo vsakega kroja.

Vsakovrstna dela v lesu.

Skladišče pohištva

VITTORIO VOSILLA

preseljeno iz Lipskega trga 7 v ulico Sanità št. 8 vogal ul. Porporella nasproti kavarni Fedel Triestino

je bogato založeno z novim neprekosljivim solidnim in eleg. pohištvom
CENE ZMERNE.

Samo pristen MACKOV

Kaiser Borax

Za vsakdanjo uporabo v umivalni vodi.

Pristni MACKOV KAISER BORAX je že mnogo let temu najmilejši in najzdravejši lepilni sredstvo za kožo. Isti dela vodo mehko in kožo čisto, nežno in belo, in je priljubljeno antiseptično sredstvo za negovanje ust in zob v medic. uporabi. Pazite pri nakupovanju. Pristno samo v rdečem kartonu z gornjo varst. oznako po 15, 30 in 75 vinarjev, z obsežnim navodilom. Nikdar goli. — Edini izdelovatelj za Avstro-Ogrsko **GOTTLIEB VOITH, Dunaj III****GUERINO MARCON**

:: ulica Zivarnella št. 3. ::

Priporoča svojo

zalogo oglja in drv

ki je vedno preskrbljena z najboljšim kranjskim blagom. Prodaja na debelo in drobno. Pošiljanje na dom. Telefon št. 1664.

Prodajalnica rokovic in kravaf**f. Hubmann**

Trst — CORSO št. 19 — Trst

Ustanovljena 1865.

Rokovice glave I. vrste, 2 gumba od gl. 1 naprej
Rokovice glave visoke od gl. 2 naprej
Rokovice Dante, ki se dajo prati, 3 gumbi, gl. 1-30
Rokovice z imita-kože, 3 in več gumbor.
Rokovice glave z dvojnimi šivom za dame in dečke
Rokovice glave z dvojnimi šivom za gospode in dečke
Rokovice od volne na izbero
Rokovice za kočijaže, bolgar z dvojnimi šivom gl. 2.

Velika izbira kravaf zadnje novosti.

Izdelovanje in popraviljanje rokovic v 24. urah.
Prah za gos. e. tvrdke KIELHAUSER v Gradcu, grška Ciprija po 10 nvč. zavitek; milo COCOS.**PROGERIA Josip Zigon**

Filijalka na Proseku št. 140

Izber drog, barv, čopičev, pokostni parfumov, 22. mlo. — Zaloga mineralne vode, veska za parkete, na mrazu pripravljene, sirupa tamarinde, malinovec itd. itd.

HOTEL BALKAN78 sob, elektr. razsvetljava, 122, kapeji
Cene zmerno. Počastje 6-12**HOTEL BALKAN**

Na ta način naj slovenska in hrvaška javnost izve, v katerem taboru je duhovščina tržaško-koperske škofije.

Tako izpolnjeno izjavo blagovolite poslati naravnost na preuzvišenega g. škofa kot novoletno darilo.

Srčen pozdrav v Gospodu!

Predsednik:

J. U k m a r v. r.

V pozivu omenjena izjava, sestavljena na hrvaškem jeziku, pa se glasi:

I z j a v a.

Podpisano svečenstvo dekanata ... osudjuje profukrščansku struju tržaškega dnevnika „Edinost“, odbacuje od sebe sumnju, da stoji po večini na strani zavedenih Ricmanjca proti crkvenoj oblasti, zahvaljuje svemu biskupu za jasno nadpastirsko rieč u okružnici od dne 31. oktobra 1907 br. 2942 te izražuje Nj. Preuzvišenosti svoje posvećeno povjerenje i iskreno odanost.

..... dne 190 ..

dekan.

Sedaj ve ekscelencija škof Nagl, kako krasno novoletno darilo se mu pripravljajo, ve, kdo ima najveće zasluge za to novoletno darilo, na kak način se je pripravilo in koliko je — vredno! Nedvomna spontannost in iskrenost te udanostne izjave gani gotovo njegovo ekscelencijo do dna srca. Bojimo se le, da nam bo prečistiti g. kapelan Ukmar zamerjal, ker smo predčasno razkrili to njegovo, iz najplemenitejših namenov svojem ljubljenu škofu pripravljeno presenečenje. Če pa pomislimo, koliko truda in zatajevanja mora stati g. kapelana, je to bližajče se novoletno improvizacijo zakrival pred njegovo ekscelencijo, s katerim je v vednih in jako intimnih stikih, moramo si misliti, da to naše razkritje pomenja za g. kapelana Ukmarja nekako odrešenje. Saj na vseznajše smo le anticipirali to vzradoščenje, ki je bo občutil škof o prejemu tega krasnega darila, ki smo je mi spremenili v božično darilo. Saj ni nobenega dvoma, da vsi gospodje duhovniki podpišejo izjavo seveda popolnoma spontanno in velikim navdušenjem.

Okrožnica tržaškega škofa proti „Edinosti“. „Naša Sloga“ piše:

„Zadnjega dne minolega meseca je izdal tržaško-koperski škof, prevržen dr. Fran Nagl latinsko okrožnico na duhovščino združenih škofij, s katero nalaga svoji duhovščini (tu je že znana okrožnica navedena doslovno).

Povod tej okrožnici ima biti ta, ker je list „Edinost“ razpravljao o „ricmanjskem vprašanju“, kar je list trdil, da so pisali to većinoma duhovniki in ker je zatrdil, da se većina duhovščine naravnost boji, da bi se Ricmanjci kar tako udali.

Najprej moramo priznati, da okrožnice nismo videli in da smo gornje citate posneli iz drugih listov. Ne vemo torej, da-li ti citati odgovarjajo popolnoma izvirniku okrožnice presvetlega g. škofa. Ali, ako so resnični, si ne moremo kaj, da ne bi napravili nekoliko opazek.

Pred vsem moramo konstatirati, da se je list „Edinost“ v poslednjem času, skozi dve leti, jako malo bavil z žalostnim ricmanjskim vprašanjem, dočim je imel poprej mnogo več, vsaj vsakega tedna, kak dopis ali vest o tem vprašanju. Ako se je torej ukrenilo proti temu listu tako stroge odredbe, potem bi se imelo to storiti z veliko večjo pravico in dolžnostjo že pred kakimi dvema leti.

Tako strogo postopanje proti „Edinosti“ se nam ne zdi povsem nepristransko, dočim vemo, da je po vseh tržaških zakristijah brezverskih in protiverskih listov, ki jih čitajo tam svobodno in javno duhovniki in posvetnjaki. Mi si dovoljujemo dvomiti, da bi mogel presvetli g. škof javno zatrditi, da je list „Edinost“ v verskem pogledu slabši od rečenih listov! Torej: čemu tolika strogost proti enemu in to ravno proti slovenskemu listu?!

Se eno opazko moramo napraviti, a ta je, da nam ne gre v glavo, kako je moglo priti v okrožnico tisto mesto, kjer se v Gospodu priporoča duhovščini „katoliško tiskovno društvo“ (ki se ima še le ustanoviti in to v Trstu), da se bo moglo skoro izdajati lasten dnevnik. Proti izdavanju dnevnika v duhu, kakor ga želi presvetli g. škof, ne more seveda nikdo nič, ali zabranjevati en list, a istodobno priporočati drugega — zdi se nam, da ni bilo umestno. Sicer pa vemo mi, da je v Trstu in v Primorju katoliških listov, ki ne morejo zadovoljevati prave naše duhovščine, ker so mu v narodnem pogledu — nasprotniistotako kakor najzagriženejiliberálni listi.

Kaj so pridobili Pagnini in drugi ovi za štrajkujoče težake? „Lavoratore“, Pagnini e compagna bella udarjajo te dni na veliki boben, da dokažejo težakom, kaj vse so za njih dosegli v minolem štrajku. Mi smo že opetovano povedali, da pomenja minoli štrajk težakov ne le veliko blamažo za „generale“, nego tudi istotako veliko škodo za delavce. A danes smo zvedeli še nekaj, kar še bolj jasno ilustrira poraz štrajka težakov. Zvedeli smo namreč, da većina delodajalcev in posebnih večer tveke niso vsprejeli bivših stalnih težakov zopet v službo kakor stalne delavce, ampak le kakor navadne dninarje (avventizi). Posledica tega je, da ti delavci niso več plačani na teden kakor dosedaj,

ampak le od dne do dne, tako da ima gospodar pravico jih vsaki dan odpustiti, dočim so prej imeli 14 dnevno odpoved. Nadalje dobivajo od sedaj naprej ti delavci plačilo le za one dneve, v katerih faktično delajo, ter ne dobijo plače za praznike, v katerih ne delajo, ali pa za one dni, v katerih so izostali radi bolezni. Dosedaj so stalni delavci dobivali tedensko plačo brez ozira na praznike in brez ozira na bolezen, ako je poslednja bila tako dokazana. Kar je pa še najhujše, je to, da so mnogi delavci imeli prej večjo plačo, nego znašajo sedaj dogovorjene meze, ter so nam znani slučajji, da dobivajo vsled tega mnogi delavci pri večjih tvekah celo 10 do 20 krajcarjev manj nego prej, ker se gospodarji držijo dogovorjenih mezdnih tarifov. Slednjič smo tudi doznali, da so mnoge tveke prej plačevale 15 krajcarjev za vsake pol ure čez normalni delavni čas, dočim glasom sedanjega dogovora dobivajo težaki le 10 kr.

Čast in ugled generalov sta rešena, a oni delavci, ki dobivajo po štrajku manj, nego pred štrajkom, kolnejo te generale, ki so tako izdali delavske koristi.

Te „uspehe“ priporočamo g. A. Tumi, tržaškemu dopisniku celjske „Domovine“, ki se tako širokousti v zadnji številki istega lista, v blagohotno razmišljanje.

Fakta so pač fakta, a laži so le laži!

Narodne pesmice za tržaško okolico se imajo skoro razglasiti — saj smo na pragu predpustne sezone. Pele se bodo v prvič dne 29. t. m. na velikem ljudskem plesu, ki ga pjevski društvi „Velesila“ in „Slava“ priredita v Šklednju, v dvorani g. Sancina.

Kako koristne so te v narodnem duhu zložene pesmice v narodnem in moralnem pogledu, to nam je pokazala že minolost. Slovenska mladina po vsej okolici je poprej vedno prepevala umazane italijanske pesmi. Žal, da jih je še nekaj nezavnežev, ki še prepevajo laške klanfarice. Ali odkar sta gori rečeni pjevski društvi začeli za vsako leto preskrbljati mične narodne pesmice, naša mladina vedno bolj ljubi slovensko petje in prepeva kaj rada naše pesmi. Društvi dosežata torej svoj važni namen.

Ali s tem podjetjem so opojeni tudi stroški, ki jih morata pokrivati rečeni društvi. Zato apeliramo najtopleje na vsa pjevka društva po tržaški okolici, naj uvažujejo to in naj društva skočijo na pomoč, v kolikor jim dovoljujejo njihove moči. Saj je namen koristen za vso našo tržaško okolico, pa tudi za naš slovenski živelj v mestu,

Ne morem drugače, nego da se iskreno zahvalim lekarnarjema Rafaelu in G. Godina za izvrsten vspeh, ki sem ga dosegel s tekočino Godina.

Ostanem jima hvaležna ter hočem tekočino Godina vsakomur priporočati; kdor jo bo potreboval.

Šibenik, 18. aprila 1893.

GIORGIO NELJAVICH
mizarski mojster.

Poslano.*)

Slavna The Salus Company

Trst.

Imel sem srečo, da sem poskusil Vašo „Chinina Salus“ in prepričal sem se, da je v prvi vrsti jako čistino sredstvo za glavo, v drugi vrsti pa da pospešuje račso lasi.

Vivaro, 26. novembra 1907.

Udani

dr. GELMI AUSONIO,
zdravnik ranočelnik.

*) Za članke pod tem naslovom uredništvo odgovarja le toliko, kolikor mu zakon veleva.

Koledar za kmetovalce 1908 je ravno kar izšel. Ta koristna in praktična gospodarska žepna knjižica, ki jo je strokovno sestavil mlekarški nadzornik J. Legvart, se je vsem naprednim posestnikom, trgovcem in kmetovalcem zelo priljubila kar kaže veliko zanimanje za ta III. letnik. Vsebinska letošnjemu koledarju je zelo raznovrstna; Koledar, pošne določbe, živinoreja, mlekarstvo, umno perutinarstvo, vinoreja, kletarstvo, sadjereja, živinozdravništvo, različne kmet. postave, prerač. v kile in funte, orale, hektarje, merjenje lesa, beležke in še veliko drugega za kmetijsko vedo važnega. Knjižica je jako okusno in močno v platno vezana in je cena 1 K 60 stot. s porto 1 K 80 stot. Naroča se kot navadno pri Ivanu Bonaču v Ljubljani.

Hripavost in katar. V slučajih hripavosti in lahkih vnetij je pristri Macko-v Kaiser Borax jako pripomočen. Nosni katar se odpravi najhitreje, ako se noslja mlačno vodo Kaiser Borax skozi par minut.

Trgovina s pohištvom **Peter Jeraj** Trgovina s pohištvom
ulica Vincenzo Bellini 13 ter vogal ulica Sv. Katerine
Pohištvo od navadne do najfinije vrste
in po jako nizkih cenah.

Mnenje gospoda dra. R. Neumann-a

Specijalista za otroške bolezni na Dunaju

Gospod J. SERRAVALLO

TRST

Lahko potrjujem, da je Vaše **ŽELEZNATO KINAVINO SERRAVALLO** (Vino di China Ferruginoso Serravallo) izborna želodčno zdravilo in jako krepilno sredstvo. Posebno pri zdravljenju otrok se ima priliko prepričati se, kako gotovo sredstvo je to vino v slučaju vsake bolehnosti. Vrhu tega je jako ukusno.

DUNAJ, 11. oktobra 1907.

Dr. R. NEUMANN.

..... Pekarna in sladčičarna VINKO SKERK, Trst ulica Acquedotto 15

Ima 3-krat na dan svež kruh. Veliko izbero biškotov in bombonov za čaj. — Moke iz najboljših mlinov. Bombone iz čokolade in napolnjene z najfinjšimi likeri. Sprejema naročila za vsakovrstne torte in krokanje, ter določa vse na domu in franco. Dezertna vina v butilkah in raznovrstne likere. Veliko izbero predmetov za božično drevo po nizki ceni.

Podružnična ulica Miramar št. 9

Svoji k svojim!

Zdravljenje krvi Skladišče vin in likerjev

Čaj „Tisočerni cvet“ (Millefiori)

Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidom. Jeden omet za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni

PRAXMARER „Si due Mori“ Trst, veliki trg

A. RENNER di LUIGI

Prodaja na debelo in drobno.

Trst, ulica Belvedere št. 40

SPECIJALITETA

Crema in Rozolija, Vermouth tip Torino

Neprekosljivi Amaro d'Istria.

Istrski in furlanski tropinovec, ogrski slivovec, RUM JAMAICA.

Direktna uvažanja. — Zastopništvo in zaloga

MARŠKE CHERRY LIQUOR

(Maraska Whisky Distillery

Established 1867)

Posebni popusti preprodajalcem.

CREMA MOSCATO

Specijaliteti tvrdke di LIBERTI & TRUSIANI

Liker-vino, ki je vsled svojega izvrstnega okusa priljubljeno toliko otrokom, kolikor odraslim, je radi sestave iz samih higijeničnih in krepilnih snovi

neprekosljivo

Na prodaj povsodi! Zahtevajte v vseh kavarnah!

Glavna zaloga ulica Galatti št. 6.

Druge priporočljive specijalite goriimenovane tvrdke:

Cordial „Carducci“ — Cordial „Bellini“ — Cordial

„Cavallotti“ — Amaro „Nazionale“ — Amaro „Siciliano“

Tržiška tovarna za olja, mazilo za vozove, kemiški proizvodi

Kollar & Breitner

Tovarne: Katram, Asfalt, Karton za pokrivanje, lesni Cement, Karbolinej, Naftalina „GROSSOL“ itd. itd.

Grossol

za sedaj priznano kakor najbolje in najtrajnejše mazilo, ki ohranja nove in stare plasti na asfaličnih kartonih, skrilnih ploščah in vsakovrstnem lamarinu.

Asfaltirani kartoni, izolatorni kartoni, lesni cement, karbolinej, karbolna kislina, asfalti in drugi proizvodi iz asfalta in katrama, opolnila olja, mast za stroje, mazila za vozove, priznane in najboljše znamke (registrirane) mast za vagone, mast-vaselina za kože, mast za orožje, voščilo za čevlje itd.

Tovarna in pisarna v TRŽIČU (Monfalcone) pri Trstu.

DORIVA SE V VSEH LEKARNAH.

Najvsepolnejše sredstvo proti

DORIVA SE V VSEH LEKARNAH.

revmatizmu in protinu

je **TEKOČINA GODINA**

priznana v Trstu, Razpisna komisija, lekarna „Sila Madonna della Salute“ pri od lekarnarjev: sv. Jakob in Jesipa Godina, lekarna „Sila Igica“, Farmacia A.

Steklenica stane K 1.40. Iz Trsta se ne odlašajo naročila od 4 steklenice proti got. povračila ali vrati celotnega izplačila. Naročila pošiljajte na Trst, K. Godina, Trst, Trst.

Odhajanje in prihajanje vlakov

Državna železnica.

Veljaven od 1. oktobra 1907 naprej

Odhod iz Trsta (Campo Marzo)

Trst—Rovinj—Pula (Dunaj)

5.35 0 Herpelje—Rovinj—Pula.
7.20 0 Herpelje—Divača—Dunaj.
8.50 0 Herpelje—Rovinj—Pula.
4.15 0 Herpelje—Rovinj—Pula (Divača—Dunaj).
7.40 0 Herpelje—Divača—Dunaj—Pula.
(Kanfaniar—Rovinj: 6.50 9.20 4, 8.15)

Ob nedeljah in praznikih: 2.15 Boršt—Draga—Herpelje—Divača.

Trst—Buje—Poreč.

6.10 0 Koper—Buje—Poreč in medpostaje.
3.10 0 Koper—Buje—Poreč in medpostaje.
7.10 0 Koper in medpostaje (le do Buja).

Trst—Gorica—Jesenice—Celovec—Beljak—Monakovo

5.45 0 do Gorice in medpostaje (Prvačina—Ajdoščina: 8.47).

7.25 0 Gorica (Prvačina—Ajdoščina 8.47) Jesenice—Beljak—Celovec—Dunaj Westbhf.—Dunaj j. ž.—Praga—Berolin—Draždane.

8.45 0 Opčine—Gorica (in medpostaje) Jesenice—Beljak—Monakovo—Dunaj Westbhf.—Dunaj j. ž.

12.50 0 Opčine—Gorica (in medpostaje) (Prvačina—Ajdoščina: 2.47) Jesenice—Celovec.

4.25 0 Opčine (vlak se vstavi samo za vstop) Gorica (in medpostaje) Jesenice—Beljak—Celovec—Praga.

5.05 0 Opčine—Gorica—Jesenice—Beljak—Monakovo—Dunaj j. ž. Dunaj—Westbhf.—Praga.

7.30 0 Opčine—Gorica (Prvačina—Ajdoščina 9.21).

10.30 0 Opčine—Gorica—Jesenice—Beljak.

Ob nedeljah in praznikih: 2.25 0 do Gorice.

ODHOD iz Gorice v Ajdoščino: 8.00, 2.05, 8.35

Prihod v Trst.

Pula—Rovinj—(Dunaj).

7.45 0 z Dunaja—Divače—Herpelj in medpostaj.

9.46 0 iz Pule—Rovinja—Herpelj in medpostaj.

3.40 0 iz Pule—Rovinja (Divače—Dunaja) Herpelj in medpostaj.

7.25 0 iz Pule—Rovinja (Divače).

10.25 0 iz Pule, Rovinja (Divače—Dunaja) Herpelj in medpostaj.

Ob nedeljah in praznikih: 9.28 iz Herpelja in Divače.

Poreč—Buje—Trst.

8.08 0 iz Buja, Kopa in medpostaj.

12.40 0 iz Poreča, Buja, Kopa in medpostaj.

9.45 0 iz Poreča, Buja, Kopa in medpostaj.

Monakovo—Praga—Celovec—Jesenice—Gorica—Trst.

5.30 0 iz Monakova, Dunaja j. ž., Dunaja Westbhf. Celovca, Jesenice, Gorice, Opčin itd.

7.58 0 iz Gorice in medpostaj Ajdoščine.

10.00 0 iz Celovca, Jesenice, Gorice, Opčin.

11.55 0 iz Praga, Dunaja, Celovca, Gorice, Berolina, Draždane.

2.05 0 iz Celovca, Trbiža (Ajdoščina) Gorice, Opčin.

6.50 0 iz Monakova, Beljaka, Jesenice, Gorice, Opčin.

8.10 0 iz Praga, Celovca, Beljaka, (Ajdoščina) Gorice.

11.00 0 iz Praga, Berolina, Draždane, Celovca, Trbiža. Gorice, Opčin.

Ob nedeljah in praznikih: 9.24 0 iz Gorice (zveza z Ajdoščino in medpostajami).

Južna železnica.

Odhod iz Trsta (Piazza della Stazione).

V Italijo preko Červinjana in Benetk.

5.47 0 preko Červinjana v Benetke, Rim, Milan, Videm, Pontebio, Cedad in B do Kormina (Cormons) preko Nabrežine.

11.50 0 preko Červinjana v Benetke—Milan (se zvezo na Videm in Cedad).

5.30 0 preko Červinjana v Benetke, Milan, Rim (se zvezo na Videm).

V Italijo preko Kormina in Vidma.

8.25 0 preko Nabrež. v Kormin, Videm, Milan, Rim.

9.00 0 v Kormin (se zvezo na Červinjano in Ajdoščino), Videm, Benetke.

4.18 0 v Kormin (se zvezo v Ajdoščino) Videm, Milan itd.

8.00 0 v Kormin in Italijo.

9.05 0 v Kormin (se zvezo v Červinjano).

Do Gorice—Kormina—Červinjana.

6.20 0 do Gorice, preko Nabrežine (se zvezo v Ajdoščino).

1.00 0 do Kormina preko Bivia.

9.05 0 do Kormina (se zvezo na Červinjano).

Trst—Ljubljana—Dunaj (Reka—Zagreb—Budimpešta—Ostende).

7.55 0 v Ljubljano, Dunaj, Reko, Zagreb, Budimpešto.

9.55 0 v Ljubljano, Dunaj, Zagreb, Budimpešto.

6.00 0 v Ljubljano, Dunaj, Reko.

6.35 0 v Ljubljano, Dunaj, Ostende, Reko.

8.30 0 v Ljubljano, Dunaj, Zagreb, Budimpešto.

11.30 0 v Ljubljano, Dunaj, Zagreb, Budimpešto.

Ob nedeljah in praznikih: 2.45 do Kormina: 3.55 do Nabrežine.

Prihod iz Trsta.

Iz Italije preko Červinjana in Kormina.

7.40 0 iz Kormina in Červinjana preko Bivia.

8.52 0 iz Kormina preko Nabrežine.

10.38 0 iz Kormina (zveza z Ajdoščino) in iz Červinjana.

11.28 0 iz Kormina preko Nabrežine.

4.15 0 iz Kormina (zveza z Ajdoščino) in iz Červinjana.

7.15 0 iz Červinjana.

7.46 0 iz Kormina (zveza z Ajdošč.) preko Nabrežine.

8.35 0 iz Kormina (zveza z Ajdošč.) preko Nabrežine.

10.50 0 iz Kormina in B iz Červinjana.

Iz Dunaja (Ostende in Londona) Ljubljane, Zagreba, Budimpešte in Reke.

6.15 0 z Dunaja, Budimpešte.

6.30 0 z Dunaja, Ljubljane, Ostende in Londona.

9.25 0 z Dunaja, Ljubljane, Zagreba, Budimpešte in Reke.

10.25 0 z Dunaja, Ljubljane in Reke.

9.02 0 z Dunaja, Ljubljane, Zagreba, Budimpešte.

Ob nedeljah in praznikih: 10.35 iz Nabrežine; 11.47 iz Kormina.

Opazke: Debele številke značijo popoludne.

0 — Osební vlak in B — Brzovlak.

MALI OGLASI.

Mali oglasi računajo se po 3 stot. besedo; manjše besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 stotink. Plača se takoj.

Kdor izven Trsta pismo ena naroči kak „MALI OGLAS“ pošlje denar v naprej, kar drugače ne bo njegov oglaš objavljen če ni oseba poznana Upravi lista.

Tarifa je naslednja na čelu „MALI OGLASOV“ in vanjo lahko preračunaj, koliko mu je plačati s tem, da priloži besede. Oglaš treba nasloviti na „INSERATNI ODELEK“ „Edinosti“. Na vprašanja potom pism bo dal „INSERATNI ODELEK“, informacije edino le, če bo pismu priložena znamka za odgovor.

Izgubila sta se 2 lovaka psa nemške rase, kavine barve, 6 mesecev stara. Dovesti ju je v hotel Volpich gosp. Franu Volpichu, kjer dobi dotičnik primerno nagrado hranjeno v Zgoniku. 1679

Fran Birsa naznanja vsem svojim cenjenim gostom, da je odprl GOSTILNO ex GIRALDI, Piazza dell' Ospedale, vogal Pietà števil. 1. 1522

Mož stiriindesetlet, ki je pohajal pet let gimnazijo, štiri leta kadetno šolo, tri leta poljedelsko-vinarsko-sadlarsko-vrtnarsko šolo in dve leti trgovsko šolo, išče mesto pisarja ali težaka v Trstu.

A. Trobec Sv. Ivan — Trst.

Proda se čevljarska delavnica in prodajalnica. Dobro upeljana čevljarska delavnica in prodajalnica v bližini ljudskega vrta (Giardino pubblico) v Trstu, se proda takoj, ker lastnik iste ima preveč dela z drugo čevljarno. Pogoji ugodni. Natančna pojasnila daje g. JOSIP SKUBIČ v Trstu, ul. Giulia št. 34. 1717

Esposito & Bassa naslednji Jakob Klemenec — Trst, ulica San Antonio I. Trgovina manufakturnega blaga in malih predmetov ter suknja za ženske obleke.

Aleksander Pann Tapečirar, Trst, ulica Chiozza št. 65. Sprejema vsakovrstno tapetarsko delo. Delo fino in trpežno. Cene zmerno. 1167

Podpisana javlja, da je odprla v Rojanu, nasproti vojašnici, krčmo

„All' Operaio“

Toči najboljša istrska in dalmatinska bela in črna vina.

Postreže z mrzlimi in gorkimi jedili.

Priporoča se za obilen obisk

KATARINA RAVASINI.

Restavracija Finding

(ALL' ORSO BIANCO)

ulica Cologna števil. 9-13.

Velik prostor s plesno dvorano, vrtno, kegljiščem biljardom Seifert, igralno sobo. Separatna sobana za klube in društva. Najpripravljeniji lokal za zborovanja, društvene zabave, ženitovanjske pojedine itd. itd. Vsako nedeljo in praznik plesna zabava, pri kateri svira orkester.

— — — Prostor za 1000 oseb. — — —

Mlajšega uradnika z bančno prakso

veščega perfektno slovenskega in italijanskega jezika sprejme

Ustredni banka českých spořiteln Podružnica v Trstu.

V založbi „TISKARNE EDINOST“

v TRSTU, ulica Giorgio Galatti števil. 18

je izšel v sloven. prevodu

YOHUN

ROMAN

Angleški pisatelj J. F. COOPER.

Elegantno broširana knjiga s finim svetlim papirjem, obsegajoča 420 strani male osmerke stane

1 krono 60 st.

po pošti 20 stot. več.

Dobi se ga v vseh knjigarnah po Slovenskem.

Razpošilja se le proti povzetju ali naprej poslanemu znesku

Najprimernejši in najcenejši Dar za novo leto.

„Slovanska knjigarna in papirnica“

priporoča svojo zalogo elegantno opremljenih slovanskih knjig, papirja za pisma v elegantno opremljenih škatljah in drugih primernih darov.

Slovanski portmone-koledarji fino vezani po vsaki ceni.

Velika izbira razglednic za Novo leto s slovanskimi in hrvatskimi napisi. — — — — —

Nova prodajalnica ur in dragocenosti

G. BUCHER

(g. Drag. Vejeta)

TRST — Corso števil. 36 — TRST

Nasproti prejšnje prodajalnice DRAG. VEKJET

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje in zmenjuje staro zlato in srebro z novimi predmeti. — Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstno, srebrnino in žepne ure. — Cene zmerno.

SLOVENC!

KUPUJTE

Narodni kolek!

Najboljša reklama za trgovce obrtnike, rokodelce in zasebnike sploh so „MALI OGLASI“ v „Edinosti“.

Knjiga za tržaške in primorske Slovence ::

A. AŠKERC

Jadranski biseri

Balade in romance slovenskih morskih ribičev.

Avtor „JADRANSKIH BISEROV“ je spletel vse pravljice in pripovedke, ki jih je slišal od naših ribičev v portičih v Barkovljah, v Kontovelju, potem v sv. Križu, Nabrežini, na Proseku in v Devinu, v izviru in svež, 53 balad in romanc (pripovednih pesmi) broječ venec. Pesnitve so torej zajete iz narodnega blaga primorskih rojakov, zato upamo, da si omisli „JADRANSKE BISERE“ vsak slovenski Primorec in vsaka zavedna Primorka.

CENA: Broš. K 3, eleg. vez. K 4-50, pošti 20 h več.

Knjiga se dobiva pri založniku L. SCHWENTNERJU v Ljubljani, pa tudi v „Slovanski knjigarni JOS. GORENJEČ“ v Trstu (ulica Valdirivo št. 40)

Pohištvo solidno in elegantno po zmernih cenah

Rafaele Italia

TRST — Via Maicanton 7

Podpirajmo družbo sv. Cirila in Metoda!!

ZALOGA POHIŠTVA TOVARN

MIZARSKE ZADRUGE

v GORICI-SOLKAN

TRST VIA DEI RETTORI (ROSARIO)

PODRUŽNICE: SPLJET, REKA

PALAČA MARENZI TELEFON N° 1631

MERKUR

J. ULČAKAR & Co. — Trst

Telef. 1874 — Via Nicolò Macchiavelli števil. 19 — Telef. 1874

Komisije. - Zastopstva. - Informacije.

Zaloga raznovrstnega kolonijalnega in drugega blaga.

ZAHTEVAJTE CENIK

Kdor išče službo ali kakoršno-koli zaposlenje; kdor išče uradnike ali službeno osebje, kdor ima za oddati sobe, stanovanja, dvorane, kdor ima za prodati biše, polja, dvorce; kdor želi posejati, vknjižiti itd. prodati ali kupiti rem tlatine ali sploh rabljene predmete itd. itd., naj se poslužuje „MALI OGLASOV“ v „Edinosti“, ki so najcenejši, največ števili — najbolj pripravljeni v dosegu namena.

Podpirajmo

„Narodno delavsko“

organizacijo

BOŽIČNICA.

Spisal GUY DE MAUPASSANT.

(Iz francoskega.)

Leta ne vem več natanko. Že cel mesec sem hodil na lov, dan za dnevom, s strastjo, norim veseljem in divjostjo, kakor jo razvija človek samo pri novih strasteh.

Bil sem v Normandiji pri nekem sorodniku na obisku, ki je bil samec in je živel s svojo kuharico, hlapcem in lovskim čuvajem čisto sam na svojem velikem gradu. Ta grad, starodavno, od sivobradih smrek obdano poslopje, h kateremu je vodilo več dolgih drevoredov, katerih mogočni hrastje so škripali v vetru, je izgledalo, kakor da je zapuščeno stoletja sem. Kajti v zaprtih sobanah, kjer so nekdanji ljudje, katerih slike so visele na mostovžu, sprejemali sosede plemenitše z veliki ceremonijami, v teh dvoranah, zračnih in mrzlih kakor hrastove aleje, ni stanoval zdaj nihče — nego prastaro pohištvo.

Kar se tiče naju, sva se bila ugnezdila čisto enostavno v kuhinji, edinem prijetnem kotu grada. Bila je to veličanska kuhinja, katere temno ozadje se je le tedaj nekoliko razsvetlilo, kadar je vrgel kdo novo butaro drv v ogromni kamin.

Sleheri večer sva sedela pred ognjem in se zazibavala v prijetne sanje, in kadar so se bili najini mokri škornji že davno posušili in so najini psi, ki so ležali okoli pri najinih nogah, začeli sanjati o lovu in lajati v spanju potem sva odšla gor v svojo spalnico.

Bila je edina soba, pri kateri je bil dal grajskič, zaradi miši, ometati strop in zamazati razpokane stene z mavcem. V ostalem je bila gola in samo pobeljena; na stenah je viselo nekaj pušk, pasjih bičev in lovskih rogov. V dveh kotih te sibirskes čumnate sta stali najini postelji, v katere sva prezebaje smuknila.

Pred gradom, v daljavi ene milje, se je nagibalo skalovito bregovje dol k morju; in dihi oceanu je vel dan in noč mogočno semkaj tako da so se pripogibala visoka drevesa in vzdihovala, veternece na strehi stokale in jelo javkati celo čustljivo poslopje, ker je pihal veter skozi razrite strešnike, skozi brezdanje kamine in ubita okna.

Nekega dne je bilo strupeno mrzlo. Prišel je večer: sedla sva k večerji pred velikim ognjem v visokem kaminu, kjer se je med dvema jerebicama, ki sta zlahtno duhteli, pekel zadnji konec zajca.

Julij, moj stričnik, je dvignil pogled od ognja in rekel: „Nocoj se menda v postelji ne bova potila“.

To mi je bilo deveta briga; odvrnil sem: „Ne; a jutri zjutraj bodo race po močvirjih“.

Kuharica, ki je pogrinjala na enem koncu mize za naju in na drugem za služinčad, je vprašala začudeno: „Ali gospoda ne vesta, da je nocoj božični večer?“

Vedela nisva v resnici nič o tem, ker sva redkokdaj pogledala v koledar. Moj tovariš je odvrnil: Potemtakem je tudi polnočnica. Ali je zato ves dan zvonilo?“

„Da bi ne, gospod“, je odgovorila kuharica; „Zvonilo je tudi, ker je umrl oče Furler“.

Oče Furler, star ovčar, je bil nekaj posebnega pri nas. Šestindevetdeset let je bil star in svoje žive dni ni bil nikdar bolan, dokler ni pred štirimi tedni o temni noči pal v neko lužo in se prehladil. Naslednjega dne je bil legel v postelji, in od tedaj je umiral.

Julij se je obrnil k meni: „Če ti je prav, lahko zdaj takoj obiščeva te siromake“. In začel je praviti o rodbini starega, o vnuku, ki je imel osemindeset let, in o ženi istega, ki je bila leto mlajša. Kar je bilo vmes rodu, je bilo že davno vse pomrlo. Prebivalci so v revni, polpodrti bajti, ki je stala takoj na desni pri vhodu v vas.

Ne vem pravzaprav, kako da naju je ta božična misel, ki naju je napadla sredi v najini globoki samoti, pripravila v tako voljo za kramljanje. Pripovedovala sva si dogodbe s prejšnjih božičnic, vsakovrstne pikantne doživljaje, ki nama jih je prinesla ta čudna noč.

Tako je prišlo, da je trajala najina večerja zelo dolgo. Basala sva pipo na pipo in ko naju je bila prišla enkrat razigranost samotnih ljudi, kakor se pojavi pač nehoti in naenkrat med intimnima prijateljskima kramljanja brez prestanka dalje, rila po svojih spominih in si pravila skrivnosti, ki nam vhašajo le v takih urah resničnega srčnega izliva...

Kuharica, ki naju je bila že davno pustila sama, je prišla zopet in rekla gospodaru: „Grem zdaj k maši, gospod“.

„Že!“

„Je tričetrt na polnoč“.

„Kaj, če bi napravila, tudi mi dva izprehod do cerkve?“ me je vprašal Julij. „Božičnico obhajajo tu pri nas jako originalno“.

Bil sem zadovoljen in zavita v svoj kožuh, sva šla. Oster mrz nam je rezal v obraz in nama gnal solze v oči. Jedki zrak se je vsesaval mrzlo notri v pljuča in izsušil grlo. Globoko in čisto nebo je bilo na gosto posuto z zvezdami, ki so kakor prebodevale v mrazu; niso lesketale kakor ogenj, ampak kakor bi bile iz ledu ali svetli kristali. V daljavi je bilo slišati klopotanje lesenih co-

kelj kmetov na trdo-zmrznjenih, odmevajočih tleh; in po vsej okolici so klenkali mali vaški zvonovi in metali svoje tenke zvoke vun v neizmerno ledeno noč.

Krajina se je bila prebudila. Petelini, ki so se dali premetiti od šundra, so začeli peti, in ko sva prišla mimo hlevov, sva slišala, kako so se iz spanja zdrاملjene živali oglašale in topotale s kopiti.

Ko sva prišla do vasi, se je spomnil Julij Furlerovih.

„Tu je njih bajta“, je dejal, „pojdiva noter“.

Dolgo je trkal zaman na vrata. Slednjič naju je zapazila soseda, ki je ravno zapuščala svojo hišo, da bi šla v cerkev; zaklicala nama je: „Šli so k maši; molijo za očeta“.

„Dobro; potem jih bova videla, kadar se vrnejo iz cerkve“, je dejal moj stričnik.

Zahajajoči mesec je stal že na obzorju, in zdelo se je, kakor bi zlati njegov srp rezal v neizmerno setev bleščečih ledenih zrnov, ki jih je nevidna roka natresla v vesoljstvo. In čez temna polja so se bližali od vseh strani majhni migljajoči ognji zvoniku, s katerega je klenkalo brez prestanka. Skozi sadne vrtove kmetij, sredi čez črne ravnine so skakljali ti ognjčki, večkrat polzeč po tleh. Bile so leščerbe, ki so jih nosili kmetje pred svojimi ženami v belih pečah, zaviti v dolge črne plašče brez rokavov, iz za materami so capljali, roko v roki, le napol-budni malčki.

Skozi odprta cerkvena vrata se je videlo na razsvetljeni oltar. Služba božja je pričela. Kmetje, s sklonjeno glavo, ženske na kolenih so pridno molile. Nočni mrz je bil poživil ljudi na novo in, ginjeni v svojem srcu, so pobožno sklepali roke.

Plameni sveč so vztrepetavali v ledenem zraku. Julij mi je dejal: „Pojdiva vun, zunaj je vendar-le bolje“.

In na prazni cesti sva si zopet začela pripovedovati svoje spomine in sicer toliko časa, da je bila maša pri kraju, ko sva prišla nazaj v vas.

Zarek luči je pobilskaval izpod hišnih vrat pri Furlerovih: „Bde pri mrliču“, je dejal Julij. „Pojdiva za hip noter; to napravi ubogim ljudem veselje“.

V kaminu je tlelo par polenov, ki so že ugašali. Pusto, od umazanosti bleščečo se izbo z njenimi črvivimi, od starosti začrnelimi tramovi je napolnjeval vso dušljiv, masten duh pečene krvave klobase.

Na sredi dolge, trebušate métrge *) je gorela lojva sveča, s katere se je vila tenka nit pekočega dima proti stropu. In Furlerova, mož in žena, sta si sedela za mizo nasproti in obhajala svojo božičnico.

Černo in s topim obrazom sta jedla molče in resno iz sklede, ki je stala sredi med njima in iz katere je velikanska krvavica razširjala ostudno sopicarico. Od časa do časa sta segla z nožem po kos, ga stlačila in namazala na kruh in ga potem počasi žvečila.

Kadar je bil možev kozarec prazen, ga je žena napolnila iz vrča, stoječega na mizi, na novo z jabolčnikom.

Ko sva vstopila, sta vstala, naju povabila, naj prisedeva in se posluživa večerje, in ko sva se zahvalila, sta mirno zopet jedla naprej.

Molčali smo nekaj časa, nato je vprašal Julij: „Vaš ded je torej umrl, Antémij?“

„Da, dobri gospod, danes dopoldne je izdahnul“.

Zopet molk. Ženska je iz vlnudnosti useknila svečo. Da vsaj kaj rečem, sem opomnil: „Bil je pač zelo star?“

Njegova sedeminpetdesetletna sinaha je odvrnila: „Da, njegov čas je bil potekel; ni imel iskati ničesar več na zemlji.“

Naenkrat mi je prišla želja, da bi videl truplo tega stoletnega moža, in prosil sem, naj mi ga pokažeta.

Stara, ki sta sedela doslej mirno in poblešno tam za mizo, sta postala naenkrat razburjena. Spogledala sta se nemirno vprašujoče in — nista dala odgovora.

Ko je zapazil moj tovariš njiu zadrego, je hotel tudi on videti mrliča.

Zdaj je vprašal mož s potuhnjenim in nezaupnim obrazom: „Čemu naj vama bo to?“

„Za nič“, je dejal Julij; „a saj je vendar tako navađa, zakaj nama nočeta pokazati mrliča?“

Kmet je skomizgnil z ramama. „O, jaz že čem, samo ne gre prav... zdaj“.

Tisoč domnevanj nama je šinilo skoz glavo.

In ker se onadva tam še vedno nista ganila in s povešenimi očmi in tistim lesenim izrazom, ki ga vidiš pri nezadovoljnih ljudeh in ki naj pomeni: Poberite se! si sedela nasproti, je rekel moj tovariš zapovedujoče: „Hajd, Antémij, vstanite in peljite naju v njegovo čumnato“. A kmet, ki je bil storil svoj sklep, je černo nakremžil obraz in dejal: „Ni zavoljo truda; ni ga pač več gospod!“

„A kje je potem?“

Ženska je odrezala svojemu možu besedo: „Jaz Vam bom povedala; položila sva ga do jutri v métrgo, ker nisva imela drugega prostora“.

In vzela je strani skledo s klobaso, vzdignila pokrov mize in posvetila s svečo v veliko zevajočo métrgo, na katere dnu sva zagledala nekaj sivega, dolg zveženj, iz katerega je na zgornjem koncu gledal suh obraz

*) Miza za kruh mesiti.

Vekoslav Plesničar

javlja svojim cenj. odjemalcem da je zopet prevzel pod lastno ime in vodstvo dobro znano

trgovino jestvin ulica Giulia št. 29.

Priporoča se za nadaljno naklonjenost in posebno o priliki Božičnih praznikov, ima bogato izbero vseh jestvinskih predmetov.

Ako hočete, da Vam lasje zrastejo in postanejo lepi,

Ako hočete, da Vam ne bodo lasje izpadali,

Ako hočete odpraviti z glave luskinke, rabite edino le znamenito

CHININA :: SALUS

Na prodaj v parfimerijah, mirodilnicah in brivnicah v buteljkah po

K 1.20 in K 1.80.

Paziti je na ponarejanja.

Nestevilo spričeval dokazuje izbornost in vspeh.

Tovarna pohištva

v TRSTU

ulica della Tesa

štev. 46

ZALOGA

Piazza - -

Rosario št. 1

KATALOGI, NAČRTI IN

PRORAČUNI NA ZAHTEVO.

Velika izbora Pohištva

Pohištvo svetlo in temno, spalne in jedilne sobe, divani, obešala, pisalne mize, železne postelje, slike zrnala, stolice, popolno pohištvo za kuhinje in tudi posamezni komadi.

Trst, via Chiozza 8

(Rudeče table)

VITTORIO DOPLICHER

Najnižje cene.

Izšel je težko pričakovani

Koledar

za

kmetovalca 1908

uredil dež. m. nadzornik J. LEGVART.

III. zelo popolnejši letnik z vsebino: Kratak opis umne živinoreje; zlata pravila živinor., krmiljenje gov. živine in prasičev.

Reja domače perutnine, mlekarstvo, preiskovanje in boleznih mleka. Obdelovanje travnikov, naprava in osuševanje travnikov umetna in naravna gojila. Sadjereja. Živnozdravništvo. Vinoreja. Tabele za merjenje lesa. Kmet. zakoni. Hmeljarstvo. Merjenje lesa. Prerač. v kile, orale in hektarje. Koledar, sejmi in mnogo drugega. Vezan je letos v posebno močno platno.

Cena s pošto K 1.80, in se naročipri Ivanu Bonaču v Ljubljani.

Vsled prihranitve drugega povzjetja se naj znesek naprej dopolnje.

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaioga tu- in inozemskega blaga in vseh predmetov spadajočih v krojaško obrt.

Odlikovan dne 5. aprila 1906

na XXVII. mednarodni razstavi v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in zlato kolajno in na II. mednarodni razstavi v Bruxelles-u s največjo odliko „GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom z odličnim spoštovanjem

AVGUST ŠTULAR

Trst — ulica Caserma št. 4 — Trst

Delavnica se nahaja v isti ulici št. 6, I. nadst.

Figli di Haggi Giorgio Aidinyan

TRST, ul. Cassa di Risparmio št. 6.

TELEFON št. 1587.

Veliko skladišče turških in perzijskih preprog.

z razkuštranimi belimi lasmi, na spodnjem pa molelo vun dvoje barih nog.

Bil je stari, ki je, zavil v svoj ovčarski kožuh, z zaprtimi očmi, čisto izsušen, med črnimi, morda ravno tako starimi skorjami kruha kakor je bil on, spal poslednje spanje...

In njegova potomca sta bila jedla nad njim svojo božičnico.

Julij je bil ogorčen, tresel se je od jeze in kričal na stara dva:

„Zakaj ga nista pustila v njegovi postelji, butca vidva?“

Tedaj je začela ženska bridno jokati in hitela pripovedovati: „Naj Vam povem, ljubi gospod, da imamo eno samo postelj v hiši. Preje smo ležali z njim skupaj, ker nas je bilo troje. Odkar je bil tako bolan, sva ležala z možem na tleh; to je zelo trdo, dragi gospod, posebno zdaj po zimi... No, ko je davi umrl, sva si mislila to tako: ker nič več ne trpi in ničesar več ne čuti, mož tukaj, kaj pomaga, da ga pustiva v postelji. Prav lahko bi ga položila do jutri v métrgo — in ne bi vendar mogla spati skupaj z mrličem, pomislita, dobra gospoda...“

Moj tovariš se je obrnil ježno k vratom, jih odprl, da so klopotala, in odšel vun v noč. Jaz sem mu sledil, od smeha so mi tekale solze po licih.

Konec.

Pisemsko-poštni promet ob novem letu 1908. C. kr. poštino in brzojavno ravnanje razglasa:

V dosego kar najhitrejšega dostavljanja pisem ob novem letu 1908 in olajšanja zadevne manipulacije je p. n. občinstvo nujno naproseno, da prileplja znamke pri nepriporočeno oddanih pisemskih pošiljatkah izključno samo na desnem gornjem oglu naslovne strani. Okoliščina, da se pri posamičnih pisemskih nahajajo znamke deloma na sprednji, deloma na zadnji strani, obtežuje jako uradno poslovanje, radi česa naj se ne rabijo znamke kakor zapornice in naj se ne prilepljajo iste na zadnji strani pisemske kuverte. Pri tem se še opozarja na to, da dopisnice in tiskovinske karte, ki imajo znamke na zadnji strani, ne zadostujejo predpisom in da se torej postopa s prvimi kakor s pismi, oziroma se zahteva od njih kakor od nezadostno frankovanih pisem dopolnilno poštino (porto), dočim se poslednje sploh iz prometa izločujejo.

Pri pisemsko-poštnih pošiljatkah namenjenih v večje kraje naj se označi prejemnikovo bivališče z imenom ulice, hišne številke in lege (stopnice, nadstropje in številka vrat), pri pošiljatkah namenjenih na Dunaj, navesti je razven tega še mestni in tudi poštni okraj.

Pisma, katerih naslov ne odgovarja predstoječim določbam, utegnejo biti najmanjše prepoznostno dostavljene; ni pa tudi izključeno, da se taka pisma sploh ne dostavijo, ako bi nedostajalo poštini sredstev za poizvedbo naslovljenčevega bivališča. Nujno je torej potrebno, da so naslovi pravilni, in to ne samo v interesu strank, ampak tudi poštne uprave, ker poslovanje z nepravilno naslovljenimi pismi ovira posebno pri ogromnem prometu ob novem letu v izredni meri službovanje pri dostavljanju poštinih pošiljatev.

Tem povodom se opozarja na to, da so one dopisnice, katerih vsebina obseza nedostojnosti, žaljenja, ali druga kaznjiva dejanja, ali na katerih se nahajajo slike, oziroma dostavki, ki imajo znake nedostojnosti ali žaljenja, oziroma politično demonstrativen značaj, izključene iz poštnega prometa.

Istotako so izključene iz prometa tudi dopisnice oddane v kuvertah, ki so previdene z izreki v ta namen, da se more prepečatiti na dopisnicah samih nahajajoče se znamke.

Dopisnice, ki ne odgovarjajo ostalim prometnim pogojem, zavezane so poštini za pisma.

Nadalje se pripominja, da je dovoljeno dostaviti na vizitnice, ki se odpošiljajo kakor tiskovine, voščila ter zahvalne in ujudnostne formule, ako so izražene v petih besedah ali z običajnimi okrajški (p. f. z. v. itd.). Nadalje so dovoljena z roko napisana posvetila na novoletnih voščilnicah, ki se pošiljajo v odprtih kuvertah. Druge tiskovinske pošiljatve (razglednice) niso deležne te ugodnosti.

S tiskanimi kartami v velikosti in obliki dopisnic, ki imajo napis „Dopisnica“ ali „Poštna karta“, a niso za dopisnice zadostno frankovane, postopa se, če sicer odgovarjajo popolnoma predpisom za tiskovine, kakor s tiskovinami in se jih torej po vrednosti priljepljenih znamk smatra kakor zadostno ali nezadostno frankovane tiskovine; napis „Dopisnica“ ali „Poštna karta“ pa morajo poštini uradi v teh slučajih prečrtati.

S tiskanimi kartami v obliki in velikosti dopisnic s pisanimi poročili ali drugimi pri tiskovinah nedovoljenimi pristavki itd. postopa se — če po svoji kakovosti (n. pr. da niso pod ovojem itd.) odgovarjajo pogojem veljavnim za dopisnice — kakor z dopisnicami in jih je torej smatrati po vrednosti priljepljenih znamk kakor zadostno ali nezadostno frankovane dopisnice.

Pisana poročila na sprednji strani dopisnic (neustrešni naslov in poštino službene bilješke) dovoljena so na levi polovici razglednic, katerih sprednja stran je po navpični črti razdeljena v dve polovici. Ta ugodnost velja za tozemski promet, za promet z Ogrsko, z zasebnimi deželami in za promet z deželami evropskega kontinenta. V večini izvenevropskih dežel se karte, ki imajo pisana poročila na sprednji strani, taksujejo kakor pisma.

Občinstvo se tudi opozarja, da iznaša pristojbina za navadno pismo: na sedežu poštne urada, v daljnem prometu, kakor tudi v prometu z Ogrsko, Bosno in Hercegovino in Nemško do vseh 20 gramov 10 st., nad 20 do 250 gramov 20 st. V prometu s Srbijo, Črnogoro iznaša pristojbina 10 st. za vsake 20 gramov, z ostalim inozemstvom 25 st. za prvih 20 gramov in 15 st. za vsake uadaljnih 20 gramov pošiljatvene teže. Pristojbina za dopisnice znaša v notranjem avstrijskem prometu, potem v prometu z Ogrsko, Bosno in Hercegovino, Nemško, Srbijo in Črnogoro 5 st. za jednostavno in 10 st. za dvostroko dopisnico z odgovorom ter v prometu z ostalim inozemstvom 10 st. za jednostavno in 20 st. za dvostroko dopisnico z odgovorom.

Na dopisnicah se odslej ne bo več pritiskal pečat oddajne pošte. Ta odredba stopi takoj v veljavo.

Imenovanje v poštni stroki. Imenovani so računski oficijal A. Perissini, F. Messner in Ljudevit Bognolo računskimi pregledniki, računski asistent M. Svoboda računskim oficijalom in računski vežbenik M. Amoretti računskim asistentom.

Za cirilo-metodijski ples. Predvčerajšnjim je naša mladina določila, da se tudi v tem predpustu priredi veliki ciril-metodijski ples in sicer v soboto dne 8. februarja. Naj blagovole druga bratska društva vzeti to na znanje. Uverjeni smo, da pojdejo vsa naša društva tudi letos na roko naši mladini, da nje ples izpade tudi letos čim sijajneje na korist naših dveh blagotvornih šolskih družeb.

V soboto ob 8. uri zvečer se bo vršil ponoven sestanek naših omladincev in bo na tem shodu izvoljen predsedstvo odbora. Zato so naproseni vsi tukajšnji mladi Slovenci in Hrvatje, ki bodo sodelovali v odboru, da vsakako pridejo na ta sestanek.

Iz državne veterinarske službe. Minister za poljedelstvo je imenoval okrajnega višega živinozdravnika Žigo Ussaj veterinarskim nadzornikom pri namestništvu v Trstu.

Hrvatsko primorsko gledališče. Z upravnim krasnim reportarjem in izbornim ansamblom priredi Markovičeva družba svoj krasni cikel predstav v „Narodnem domu“ ki prične dne 5. januarja. Iz ansambla omenjamo zraven ravnatelja Markoviča, člano dež. gledališča v Zagrebu, tudi g. markizo Strozzi, g. Ljerkko pl. Šram in g. intendanta, Andreja Fijan, vseskozi člano dež. gledališča v Zagrebu, ki pridejo na gostovanje. Imena teh umetnikov tudi tukaj niso neznana in, kdor jih je čul, ne zna jih prehvaliti. Že ta slavna imena bi bila v stanu napraviti iz kratke hrvatske gledališčne sezone umetniški dogodek prve vrste v našem mestu. Ali tudi repertoar je krasno izbran in njegova umetniška količina odgovarja popolnoma dobrodonečim imenom sodelujočih umetnikov.

Sezona prične v nedeljo dne 5. januarja s slavnim Sudermannovo dramo „Domovje“ (Zavičaj). V naslednjih dneh se bo igralo vsak dan zaporedoma: Ohnetova drama „Lastnik livarn“, Nušičev „Knez od Semberije“ in „Navaden slovek“, Erastova komedija „Šolnik Fiachsmann“, dramatisacija iz slavnega romana Senoe „Zlatarevo zlato“, Bašjaninova drama „Nastop strasti“ in končala bo sezona v nedeljo dne 11. januarja Shakespeareovo svetovno dramo „Hamlet“ ki bo de senzacije vse sezone.

Cene so približno navadne. Predbeležbe sprejema že sedaj slovanska knjigarna g. Gorenjca.

Celjska „Domovina“ in štrajk težakov. Umeje se samo ob sebi, da je celjsko socijalistično glasilo tudi ob zvršetku štrajka težakov hvalilo postopanje štrajkovcev in je njihov piramidalni fiasco slavilo kakor sijajno zmago. Kar pa ni popolnoma naravno, je to, da celjska „Domovina“ ob tej priliki hvali tudi — sebe. Morda se je to zgodilo radi tega, ker ve, da noben drugi slovenski list ne more hvaliti njenega stališča nasproti rečenemu štrajku.

„Domovina“ pravi, da se splošno priznava, da se je „Domovina“ v zadnjem času povzdignila „mnogo nad obični nivo slovenskih listov, seve tudi nad „Edinost“.

Da, da, povzdigovala se je toliko, da je prišla na nivo „Rudečega praporja“. Morda plava „Domovina“ nad nami, ali v tem slučajju jo lahko zagotovljamo, da plava v — meglu.

Kaj da je pisano v članku „Domovine“, si lahko čitatelji sami predstavljajo, ako jim povemo, da ga je pisal socialist g. F. Tuma (katerega ni zamenjavati z našim dr. H. Tumo).

Socijalisti sami so priznali, da poravnava znači le rešitev iz zagate, g. Tuma pa govori o popolni zmagi. Kaže, da se je „Domovina“ povzpela tudi nad socijalistične liste.

Prve ali zadnje igre dobiček družbi sv. Cirila in Metodija. Prav zimski čas s svojimi dolgimi večeri vabi marsikoga k zabavni igri, ki naj mu nadomešča razvedril v naravi. Tarokisti, doministi, kegljanci in drugi igralci, ob vsaki priliki vsaj en krožec za Siolenstvo!

Ljudske knjižnice tudi prispevajo za našo družbo sv. Cirila in Metodija. Vsaka knjiga, ki se poseja, se kolekuje z narodnim kolekom v prid družbi sv. Cirila in Meto-

IVRDKA ALEKSANDER LEVI MINZI
je odprla Veliko razstavo pohištva
v Trstu, ulica Šanità št. 14
da seznani Slavno občinstvo z izdelki lastne tovarne.